4. številka. V Ljubljani, v soboto, 5. januarja 1918. LI. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod" velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko: celo leto skupaj naprej . K 36·— | pol leta „ „ . . . 18·— | četrt leta „ „ . . . 9·— | na mesec „ „ . . . 3·—

za Nemčijo: celo leto naprej . . . . K 40·—

za Ameriko in vse druge dežele: celo leto naprej . . . . K 48·—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravništvo (spodaj, dvorišče levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin., dvakrat po 11 vin., trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vin., parte in zahvale (enak prostor) 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošiljajo naročnino vedno po nakaznici. Na samo pismene naročbe brez pošiljatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.

„Narodna tiskarna" telefon št. 85.

„Slovenski Narod" velja v Ljubljani dostavljen na dom ali če se hodi ponj: celo leto naprej . . . . K 32·— | četrt leta „ . . . . 8·— | pol leta „ . . . . 16·— | na mesec „ . . . . 2·70

Posamezna številka velja 14 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v I. nadstr. levo), telefon št. 34

Jednotna stranka?

Članek dr. V. K. v ponedeljkovi številki našega lista je vzbudil splošno pozornost. V naši javnosti se o njem mnogo razpravlja in uredništvo je prejelo celo vrsto dopisov, ki se izražajo za zenostavljenje slovenske politične organizacije. To so razveseljivi pojavi. Baš ker je dr. V. K. stavil tema tako enostavno, je dosegel dvoje: prvič je pokazal, kako malo je, da se za skupni boj v znamenju deklaracije ustvari čim najtrdnejša politična organizacija; drugič pa nam je neposredno predložil vprašanje: ali ni mogoče, da se v boju za enotni cilj tudi enotno politično organiziramo?

To je gotovo, da je politična organizacija našega naroda daleko zaostala za njega političnim programom. Z deklaracijo smo vstopili v docela novo epoho naše nacijonalne politike. Preje nam je bila avtonomija zadnji cilj, sedaj nam je lastna država začetek novega nacijonalnega življenja, ki naj našemu narodu omogoči, da se gospodarsko, socijalno in kulturno samostojno in neodvisno razvije. V zahtevi po lastni državi si je ogromna večina našega naroda povsem edina. Tu danes ni razlike med naprednjaki in klerikalci, med radikalci in konservativci; upravičeno smatramo tudi, da je navzlic umetničenju oficijalnega vodstva socijalne demokracije tudi ogromna večina našega socijalistično organiziranega delavstva v taboru manjiške deklaracije. V delu za uresničenje deklaracije je torej popolna enotnost postopanja vseh dosedanjih skupin našega naroda ne le mogoča, temveč tudi potrebna. Nastaja pa vprašanje, ali je vsled tega tudi potrebna popolna enotnost politične organizacije, in, denimo da je, ali je tudi mogoča? Ali je izvršljivo, da se narod takorekoč konstituira kot stranka?

Z uresničenjem manjiške deklaracije delo za renesanso našega naroda ni končano, temveč se šele prične. Ako verujemo, da si bodemo izvojevali svobodo in ujedinjenje, (in at vera je temelj našega deklaracijskega boja), potem moramo tudi že misliti in pripravljati, kako si bodemo to našo Jugoslavijo uredili. Lastna država bo nalagala naši gospodarski, kulturni, socijalni politiki povsem nove, velike in težavne naloge, stavila nas bo pred nove probleme in bo v vsakem oziru zahtevala najresnejšega tekmovanja narodnih duševnih sil. V volji in zahtevi po lastni državi smo si vsi edini, v načrtih in zahtevah, kako naj bo ta država urejena pa si nismo in si ne moremo biti. Tu nas ločijo zopet one večne idejne razlike, ki delijo človeštvo, pripadnike vsakega na višji razvojni stopinji se nahajajočega naroda v razne tabore, skupine in stranke. Ta ločitev duhov je nekaj danega, neizogibnega in nobena še tako velika skupna naloga ne more trajno strniti konservativne, napredne, socijalistične vrste v eno enotno organizacijo. Časi enotne narodne stranke spadajo v primitivno narodno dobo in se ne vračajo. Tudi če poskusimo ustanoviti tako enotno stranko, takoj od začetka bi v njej obstojale razne skupine in kmalu bi se pokazalo, da je enotnost le videz. Nastala bi notranja nesoglasja, kmalu tudi boji in mesto moči in sile, ki smo jo hoteli dati narodu z enotno politično organizacijo, bi ustvarili stranko, katera bi najbrž vso svojo energijo morala porabiti za vzdrževanje notranjega ravnotežja. To bi bil stroj, ki vso svojo moč uniči v lastnem kolesju. Rezultat bi bil torej ta: enotna politična organizacija vsega naroda bi nas ne ojačala za deklaracijski boj toliko, kakor bi pričakovali, onemogočila pa bi, da se smotreno pripravimo za novo dobo, ko bo treba narodu novo hišo tudi urediti. Da smo glede te ureditve vsi ene misli in enega srca — to trditi bi bilo naivno in, ako bi bilo res, bi bilo slabo, ker bi bilo dokaz politične primitivnosti, ki se še ni dokopala do spoznanja, da so vse uredbe moderne države, državnega naroda, rezultati političnih bojev.

Praktično bi se dala enotna stranka izpeljati le na razvalinah starih. Mi bi morali razpustiti vse dosedanje politične organizacije, odpraviti njihove programe, ter na novi programatični podlagi snovati novo stranko. Ker bi moral biti ta program tako za klerikalca kakor za naprednjaka kakor za socijalista, bi se morala vsaka sedaj obstoječih strank odreči baš tistim svojim načelom, ki tvorijo posebnost njene eksistence, svojim nazorom na svet, na družbo. Tak poskus bi se mogel izvršiti le v popolni negaciji socijoloških zakonov, ki neodvisno od naše volje ustvarjajo med nami politična nasprotstva. Opozarjamo samo na eno dejstvo. Danes hvaležno pozdravljamo resolutni nastop ljubljanskega knezoškofa, ki je zastavil svojo cerkveno avtoriteto za narodno stvar ter je s svojo pastirsko palico udaril po onih, ki jih ves narod smatra za svoje škodljivce. Ali bodemo jutri, ko bo šlo recimo za vprašanje našega novega šolstva, z isto pripravljenostjo sprejeli škofovo odločitev? Ali se bodemo brez ugovora pokoravali njegovim nazorom o demokraciji? Ali bodemo priznali, da sme odstraniti kot duhovni nadpastir urednika, ker le - ta ne hodi po poti, ki si jo želi škof? Ali moremo na drugi strani verjeti, da bo hierarhija priznala naš nazor, da interesi cerkve niso še narodni interesi in da cerkveni poglavarji ne morejo biti tudi naši politični šefi?

Odgovor na ta banalna vprašanja je tudi odgovor na vprašanje o praktični izpeljivosti in resnični koristnosti enotne politične organizacije celega naroda.

Poskus, trajno izločiti medsebojni politični boj, se torej mora izjaloviti. Nekaj drugega pa je seveda zahteva, da moramo zaenkrat zapostaviti vse, kar nas loči ter z združenimi močmi stremeti za prvim svojim ciljem, za uresničenjem deklaracije. Edini moramo biti v tem, da smo brez razlike trdna opora našemu Jugoslovanskemu klubu.

Prepričani smo, da se da ta enotnost najbolje doseči, ako na eni strani pošteno izpovemo, kaj nas sicer loči, na drugi strani pa ravnotako pošteno in v medsebojnem spoštovanju iščemo oblike, ki nam omogoči smotreno, trajno skupno delovanje za veliko idejo. Nositeljice te potrebne enotnosti morajo biti stranke. Konsolidacija našega življenja je predpogoj enotnosti naše narodne politike. Danes smo ne toliko programatično kakor organizatorično razcepljeni, provincijalizirani. V času boja za narodno edinstvo imamo zlasti napredniaki še vedno pokrajinske stranke. Socijalna demokracija je že od vsega začetka enotno organizirana, reorganizacijo je izvedla sedaj tudi V. L. S., le napredno Slovenstvo se še ni povzpelo do odločilnega čina. To se mora v najkrajšem času zgoditi in se bo tudi zgodilo. Zgodovinska naloga naprednega Slovenstva je, da se organizatorično in programatično pripravi na novo dobo.

Ob novem letu v Trstu.

(Od našega dopisnika.)

V Trstu, 2. januarja.

Odprla so se zopet vrata velike dvorane Narodnega doma. Imeli smo sicer med vojno razne šolske prireditve, ktere je morda blagoslovil namen, gotovo pa ne pravi in odkritosrčni pedagog. Prikazala se je tudi v zadnjem času na našem odru slovenska Talija, seveda z večjim gmotnim, kakor moralnim uspehom ... in to je bilo vse naše duševno in kulturno življenje od izbruha vojne sem. Gledališče zaprto, knjižnice zaprte, društva so ustavila ali so morala ustaviti delovanje, uničeno je bilo vsakršno življenje ... Mrtvo je bilo mesto in še bolj mrtvo življenje v njem. Za italijanski in nemški del prebivalstva sta žrtvovala namestništvo in magistrat večje in manjše prispevke pri njih prireditvah, dasi ne z zaželjenim uspehom. Pri nas Slovencih pa je vse spalo in čakalo svojega kralja Matjaža. Oživelo se je letos zopet politično društvo »Edinost« in v zadnjem času tudi učiteljsko društvo, obeta se nam tudi prvi koncert po tako dolgem odmoru. Narod pa si želi in hrepeni po kulturni hrani tako, kakor morda še nikdar prej, in pogreša ono družabno življenje, ki je ravno v Trstu združilo vse, visoko in nizko, bogato in ubogo ...

Prišel je Silvestrov večer in pričaral vsaj za nekaj ur zopet ono staro življenje. Vrvelo je zopet po veliki dvorani, živahno in veselo, pozabljene so bile vse hude vsakdanje skrbi za kruh, ki zmanjkuje, za sladkor in premog, ki ima priti in ne pride, pozabljene so bile vse misli na naše junake, ki trpijo in prelivajo svojo kri na daljnih bojiščih. Bil je zopet Silvestrov večer kakor v starih časih in skoro bi človek z Milčinskim želel, da bi ga imeli ne samo enkrat na leto, temveč vsak drugi ali tretji mesec! Donela je zopet po dvorani naša narodna pesem in ogrevala srce poslušalcem. Navdušenja pa ni hotelo biti konec, ko je zapel zbor pesem »Slovenac i Hrvat« v varijanti »Slovenac, Srb, Hrvat«.

V isti dvorani se je vršil pred meseci oni zgodovinski občni zbor političnega društva »Edinost«, kjer se je naš narod prvič javno izrekel za manjiško deklaracijo. Razpoloženje je bilo tedaj veličastno in resno, razumeli so vsi veliki pomen trenutka, vse je bilo polno pričakovanja in upanja, a manjkalo je temu ali onemu še gotovo prepričanje o uspehu. Na Silvestrovem večeru pa ni bilo čitati na nobenem obrazu niti najmanjšega dvoma... Govorila je bila med tem vsa jugoslovanska domovina, ideja našega ujedinjenja je postala sila, ki je dala pogum tudi najšibkejšim ... in ta sila bo zmagala. Uveljavila in izpolnila se bo, kakor je poudarjal v svojem polnočnem govoru predsednik političnega društva »Edinost« dr. Josip Wilfan, mesto v zadnjem času obolelega državnega poslanca drja Rybaža, zahteva po preureditvi držav na podlagi demokratizma in samoodločbe narodov. Dr. Wilfan je izvajal med drugim: »Res je, da je bil parlament zopet sklican in da so ljudski zastopniki lahko uveljavili pritožbe in zahteve trpečih mas, vendar se je pokazalo, da vojna ni prav nič ukrotila — nasprotno: da je še bolj razdražila imperijalistične težnje onih narodov, ki so bili vajeni doslej gospodovati drugim. Zaman je modri vladar, poslužujoč se pravice, ki jo tudi najbolj napredne republike pridržujejo svojim predsednikom, podelil občno politično amnestijo, kar je kakor dar z nebes imelo pomiriti: kar je bilo od naše strani sprejeto s spoštljivim in hvaležnim umevanjem državniške smotrenosti in vladarske ljudomilosti, to je — one druge razjarilo le do še večjega besnila. Ali — vzlic vsemu temu, da je tako vse javno življenje zamračeno od vojnega viharja in od notranjih narodnih nasprotstev, se opazuje vendar v daljavi kakor luč iz teme, ki napolnjuje srca z upanjem v boljšo bodočnost. Ta luč je ideja samoodločbe narodov. Oživlja se nam nada, da bomo samosvoji in združeni v lastni državi, v kateri ne bodo gospodovali mogočniki in diplomatje, ampak jo bo ustvarjalo ljudstvo, in ne bo prikrojena po samovoljno in protinaravno določenih mejah, ampak kot narodna enota, ki ne bo slonela na surovi sili, marveč na nravstvenem temelju medsebojne ljubezni, ker bo združeno, kar spada skupaj po naravi.«

Ko je ob nastopu novega leta zagrmela slovesna pesem »Lepa naša domovina« in za njo »Hej Slovani«, smo videli v duhu pred seboj svojo ljubljeno domovino, združeno, ujedinjeno, svobodno in srečno. .

Kriza v mirovnih pogajanjih.

Popolnoma nepričakovano so snoči prispele vesti o resnih težkočah pri mirovnih pogajanjih v Brestu Litovskem. Mi smo v včerajšnjem listu priobčili dunajsko informacijo z dne 3. januarja, ki dokazuje, kako velik optimizem je vladal glede mirovnih pogajanj v dunajskih političnih krogih, ki so že za prihodnje dni pričakovali, da pride v Brestu Litovskem do separatnega miru z boljševiki. Besede, da je vse dogovorjeno, naš informator ni rabil zastonj. Očividno so v zadnjem hipu nastopili v Petrogradu vplivi, ki so razpoloženje v boljševiških krogih takorekoč čez noč spremenili. Boljševiška vlada je sicer že na novega leta dan odklonila nemško stališče, da je principu samoodločbe v nekdanjih ruskih, sedaj od centralnih držav zasedenih deželah že zadoščeno in je vztrajala pri tem, da naj Nemčija in Avstrija svoje čete iz okupiranega ozemlja odpokličeta, nakar se naj šele prebivalstvo svobodno odloči glede svoje bodoče usode. Zdelo se je, da dunajski in berlinski državniki te ruske odklonitve ne smatrajo preveč tragično in da ne bodo nastale vsled tega nobene nepremostljive težkoče za končni sporazum. Kakor pa sedaj poročajo, se je boljševiška vlada naenkrat zopet vrnila k svojim prvotnim načelom glede samoodločbe narodov in dolži Nemčijo, da je ruske koncesije v tej točki ilojalno zlorabila. Nemški državni kancler naravnost dolži entento, da je s svojimi intrigami povzročila preobrat v Petrogradu. Ta preobrat gre tako daleč, da so boljševiški delegati naenkrat in nepričakovano predlagali, da naj se nadaljna pogajanja v Brestu Litovskem prerušijo in da se mirovna konferenca prenese v kakšno nevtralno mesto, najraje v Stockholm. Smatrati moramo, da so boljševiki, ko so stavili ta predlog, se dobro zavedali, da ga bodo državniki centralnih držav odklonili, kar se je tudi zgodilo. Položaj, ki je nastal vsled boljševiških predlogov, je skrajno resen. Računati moramo z vsemi možnostmi. Nemško časopisje je silno nervozno, vendar pa se s poluradnega vira zatrjuje, da še ni nikakšnega povoda za skrajni pesimizem, ki verjame, da se bo celo že tako daleč dospelo mirovno delo razbilo.

Iz Bresta Litovskega samega še nimamo v dopoldanskih urah nobenega poročila. Neznano je, ali so boljševiški delegati sploh prišli v Brest Litovsk in ali se bo o ruskih predlogih tam še stvarno razpravljalo. Treba je torej počakati nadaljnjih vesti, predno postane jasno, ali moramo res računati s prelomom med Petrogradom, Dunajem in Berlinom.

•

Dunaj, 4. januarja. (Koresp. urad.) Predsednik ruske delegacije je dne 3. januarja poslal pooblaščencem četverozveznih držav brzojavko, v kateri se sklicuje na sklep vlade ruske republike ter predlaga, da naj se pogajanja nadaljujejo v nevtralnem inozemstvu. Odgovarjajoč na to so delegati štirih zavezniških držav dne 4. januarja brzojavili g. Joffu, da odklanjajo vsako preložitev kraja pogajanj, ker je bilo obvezno dogovorjeno, da se pogajanja najkasneje dne 5. januarja v Brestu Litovskem zopet prično.

•

Brest Litovsk, 3. januarja. (Kor. urad.) Dne 1. januarja je dospela v Brest Litovsk mirovna delegacija ukrajinske republike. Delegati Ukrajine imajo od vlade ukrajinske republike vso polnomoč za mirovna pogajanja.

Brest Litovsk, 3. januarja. Mirovna delegacija ukrajinske republike v Brestu Litovskem je sestavljena takole: M. F. Levickij, N. M. Ljubinskij, M. N. Polonov in A. A. Sevrjuk. Vsi štirje zastopniki so člani ukrajinske centralne Rade in vseruskega ustavodajnega zbora.

IZJAVA NEMŠKEGA DRŽAVNEGA KANCLERJA O POLOŽAJU.

Berolin, 4. januarja. (Kor. urad.) Glavni odsek poslanske zbornice je danes nadaljeval svojo razpravo. Konservativec grof Westarp je izjavil, da njegovi politični prijatelji ne soglašajo povsem s postopanjem nemških posredovalcev v Brestu Litovskem. Presenetila jih je mirovna ponudba in izjava, da hočejo z vsemi silami stopiti v mirovna pogajanja. Njegovi prijatelji želijo, da se smatra v izjavi določeni rok za pretekel in se ne obnovi na nikak način. Z veliko rusko sosedno državo stopiti v dobre in ozke odnošaje, je živa želja tudi njegovih prijateljev.

Državni kancler grof Hertling je na to izjavil: Gospod predgovornik je nas spomnil tega, kar sem včeraj koncem svojih kratkih uvodnih besed rekel, namreč da to, kar je včeraj veljalo, danes morda ne utegne več veljati in da moramo vedno računati na možnost nenadnih dogodkov. Tak dogodek je menda sedaj nastopil. Že poprej tekom pogajanj je ruska vlada ponovno izrazila željo, da naj se razprave iz Bresta Litovskega prelože in daljujejo v kakem nevtralnem kraju, mogoče v Stockholmu. Sedaj je bil ta predlog izrečno stavljen. Ruska vlada predlaga, da se pogajanja prelože v Stockholm. Ne glede na to, da ne moremo dovoljevati, da bi nam Rusi predpisavali, kje naj nadaljujemo razprave, smem poudariti tudi to, da bi preložitev v Stockholm provzročila izredne težkoče. Navesti hočem le eno, to je direktno zvezo, katero morajo imeti delegati je z glavnimi mesti Berlinom, Dunajem, Sofijo, Carigradom in Petrogradom. Direktne zveze v Brestu Litovskem funkcijonirajo dobro, v Stockholmu pa bi zadele ne najmanjše težkoče. Že ta točka nam zabranjuje sprejeti predlog. Nadalje bi spletkarenje entente, ki hoče zasejati nezaupanje med rusko vlado, njenimi zastopniki in nami, tam moglo dobiti novih tal. Zato sem ukazal državnemu tajniku dr. Kühlmanu, da odkloni ta predlog. (Bravo.) Med tem so prišli v Brest Litovsk zastopniki Ukrajine s pooblastili za razprave. Mi bomo čisto mirno z zastopniki Ukrajine dalje razpravljali. Dostavljam še, da je došlo iz Petrograda poročilo, da ruska vlada ne more sprejeti prve in druge točke naših predlogov. Ti dve točki se dotikata modalitet izpraznitve ozemlja in ljudskega glasovanja. Rusko časopisje nam podtika, da se hočemo na nelojalen način odtegniti našemu pritrdilu glede samoodločevalne pravice narodov. To insinuacijo moramo zavrniti. (Bravo.) Točki prva in druga ste določeni samo po praktičnih preudarkih. Mi jih ne moremo opustiti. Jaz mislim, da lahko mirno počakamo, kako poteče ta dogodek. Opiramo se na svojo državno pozicijo, na svoje lojalno mišljenje in svojo dobro pravico. (Živahni bravo - klici.) Odsek bo zboroval zopet jutri, frakcije imajo popoldne posvetovanje o političnem položaju.

OFICIJOZNI DUNAJSKI GLAS.

Dunaj, 4. januarja. Kakor izve »Wr. Allg. Zeitg.«, je incident v Brestu Litovskem za enkrat samo formalnega značaja. Predloga, da naj se mirovna konferenca ne nadaljuje v Brestu Litovskem, marveč v nevtralnem inozemstvu, ni mogoče še smatrati za pretrganje pogajanj. Ruska vlada ni izjavila svojega namena, uničiti do sedaj doseženih dogovorov, marveč je ruska vlada samo mnenja, da naj se mirovna pogajanja nadaljujejo v kakem drugem kraju. Poglavitno pa se ni izpremenilo, da namreč prevladuje tako pri četverozvezi, kakor v Rusiji mirovna volja. Ne da se tajiti, da mi potrebujemo mir z Rusijo, najmanj enako potreben pa je tudi Rusiji mir. Tega dejstva ne gre izpustiti izpred oči. Pretiran optimizem pa je ravnotako neumesten, kakor brezmejen pesimizem. Tudi to pot moramo ohraniti mirno kri.

BERLINSKO ČASOPISJE O PRERUŠENJU POGAJANJ.

Berolin, 4. januarja. »Vossische Zeitung« piše: Parlamentarni krogi in drugi poznavalci mednarodne politike so prepričani, da še nikakor ni smatrati, da se je poskus, doseči mir z Rusijo, ponesrečil. Glavni odsek državnega zbora ima sedaj resno dolžnost, poskrbeti, da politično vodstvo ne preide zopet v roke entente. »Berliner Tagblatt« pravi: Tekom 24 ur se mora pokazati, ali gre za incident ali pa boljševiki res odklanjajo mir. »Deutsche Tageszeitung« izjavlja: Ruski vladi moramo se-

daj pokazati, da tisti, ki je poražen ne sme vsiljevati svoje volje in svojih nazorov onemu, ki je zmagal. »Lokalanzeiger« zatrjuje: Večina nemškega državnega zbora stoji na stališču, da ni združljivo s častjo nemške države, da bi se spuščala v ruske zahteve. Merodajni krogi mirno presojajo položaj, kar je z ozirom na našo vojaško situacijo samo po sebi umevno.

KONSTITUANTA SKLICANA ZA DANES.

Petrograd, 4. januarja. Z ozirom na to, da število poslancev, ki je za sklepčnost ustavodajne skupščine potrebno, še ni polno, ker obenem mnogi svojega mandata niso izkazali v predpisani obliki, z ozirom, da so mnogi člani ustavodajne skupščine vsled nedoločenega roka njenega sestanka zopet odpotovali iz Petrograda in končno, ker se da z večjo ali manjšo gotovostjo po razvoju volitev sklepati, da bo za sklepčnost potrebno število poslancev polno po Božiču, je sovjet ljudskih komisarjev določil 5. januvar za dan sestanka ustavodajne skupščine; za sklepčnost je treba 400 poslancev.

Pariz, 3. jan. »Matin« poroča, da so bili boljševiki pri volitvah v konstituanto popolnoma poraženi. Dobili so le 185 mandatov, vse ostale sedeže so izvojevali njihovi nasprotniki. Poleg boljševikov je izvoljenih 40 revolucijonarnih socijalistov desnega krila, 75 ukrajinskih socijalistov, 25 socijalnih demokratov, 26 Mohamedancev, 20 Židov, 24 kozakov, 10 agrarcev in 27 kadetov.

Stockholm, 3. januarja. »Naš Vjek« poroča, da so priredili zadnji petek kadeti v Petrogradu obilno obiskano zborovanje. Neki govornik je trdil, da so se dogodki zadnjega tedna izvršili le v interesu Nemčije.

Lugano, 4. januarja. »Secolo« prinaša dopise iz Petrograda, da je angleški poslanik Buchanau vsled bolezni odpotoval v London.

NEMŠKE STRANKE PROTI SAMOODLOČBI NARODOV.

Berolin, 4. januarja. Konservativci in vsenemci odklanjajo princip samoodločbe narodov, ki tvori podlago dosedanjih pogajanj v Brestu Litovskem. Tudi nemški narodni liberalci stoje pogajanjem v Brestu Litovskem kritično nasproti. Centrum, naprednjaki in socijalni demokrati, ki morejo tvoriti z narodnimi liberalci skupaj večino v nemškem državnem zboru, zastopajo nazijranje, da je treba dati rusko-nemškemu miru obliko, ki bi pri veliki večini ruskega naroda ne zapustila mržnje in želje po osveti. Te stranke predlagajo, da naj se skličejo v spornih pokrajinah ustavodajni zbori na široki demokratični podlagi. Čete naj se potegnejo iz zasedenih pokrajin tekom ne predolgega roka po sklepu miru in po razoroženju ruske armade. »Vossische Zeitg.« poroča o vtisku včerajšnje izjave državnega kanclerja v glavnem odseku ter pravi, da je napravila na poslušalce vtisk gotove rezerviranosti. Socijalni demokrati zahtevajo, da se mirovna pogodba z Rusijo dopolni s sklepom obveznega razsodišča.

DIFERENCE MED AVSTRIJSKIMI IN NEMŠKIMI DELEGATI.

Dunaj, 4. januarja. V poučenih krogih se govori, da so nastale diference med avstrijskimi in nemškimi mirovnimi delegati, ki se tičejo poljskega vprašanja. Gre za koncesije na eni strani napram Poljski in Rusiji, na drugi strani napram Nemčiji. Upati je, da bodo te diference kmalu poravnane.

Litevska.

Bern, 3. januarja. Iz Varšave poročajo: Odposlanstvo iz Litevske in Bele Rusije je izročilo regentskemu svetu spomenico, ki zahteva unijo Litevske s Poljsko. Knez Ljubomirski je izjavil, da je rešitev poljskega vprašanja v smislu spomenice glavna skrb regentskega sveta.

KURLANDSKI „PARLAMENT“ ZA ZDRUŽENJE Z NEMČIJO.

Curih, 4. januarja. Havas poroča iz Haparande: Kurlandski parlament se je s 17 glasovi proti 12 glasovom izrekel za priklopitev Nemčiji. Sklep je bil takoj sporočen v Berolin.

NASPROTSTVO MED BOLJŠEVIKI IN ROMUNI.

Petrograd, 2. januarja. (Kor. urad.) Komisar za zunanje zadeve sporoča: Mesto Leovo in nekaj vasi v Besarabiji so zasedene od čet. Nekaj revolucijonarjev je bilo fiziliranih. Nadalje so glasom sem dospelega poročila romunske oblasti povabili s posredovanjem nekega ruskega polkovnika in nekega generala vse člane komiteja v Jassyju k sebi ter jim zagotovili popolno varnost. Vendar so bili člani komiteja aretirani in postavljeni pred romunske oblasti, ki so se pripravile, da vse obsodijo na smrt in obsodbo izvrše; toda kozaki so to preprečili. Z ozirom na taka kaznjiva dejanja, katerih ni mogoče trpeti, smo pozvali romunskega poslanika, da naj nam še danes sporoči, kaj je na romunskem poslaništvu o tej zadevi znanega in kateri koraki so bili do sedaj storjeni, da se kaznujejo zločinski elementi v krogih romunskih častnikov in birokracije, ki so se drznili dvigniti roko proti ruski revoluciji. Smatrali smo za nujno potrebno, da svarimo na tleh ruske republike se mudeče romunsko poslaništvo, da naj ne trpi nobene protiakcije proti ruskim revolucijonarjem in tudi ne proti romunskim revolucijonarjem in socijalistom. Vsak Romun, naj si bo vojak, delavec ali kmet, najde v oblasti ruskih sovjetov oporo proti samovoljnosti reakcijonarne romunske birokracije. Smatrali smo za potrebno, da opozorimo romunske oblasti potom poslaništva, da se oblast sovjetov ne straši niti najostrejših [illegible] proti zarotam Romunov, kompilov Kaljedina, Ščerbačeva in Rade in da se ne bo ozirala na stališče, katero zavzemajo zaretniki v romunski literarhiji.

Ameriški vojaški stašo v Petrogradu.

Iz Washingtona poročajo, da je vlada Zedinjenih držav sklenila odpoklicati iz Petrograda ameriškega vojaškega stašeja polkovnika Juddsona, ker se je zdelo, da bi bil pripravljen stopiti v stiko s boljševiki.

Vojni cilji entente.

Pogajanja v Brestu Litovskem so, kakor ni bilo drugače pričakovati, provzročila tudi različne izjave ententnih državnikov o mirovnih ciljih entente. Nekaj časa se je zdelo, da bo ententa do stavljenega termina, to je do 5. januarja odgovorila na rusko noto. Kolikor je sedaj znano, se to ni zgodilo. Imamo pač nekaj izjav ententnih državnikov, ki jih smemo smatrati za več ali manj oficijalne, enotne izjave ententnih vlad pa nimamo. Jasno je, da odgovora Anglije ali francoskih diplomatov, kakor tudi dogodkov v italijanski poslanski zbornici ne smemo še smatrati za voljo entente. V tem smislu bi morali sklepati tudi iz besed Wolffovega urada, da Nemčija niti ne misli na mir. Saj je to dovolj jasno izraženo v brzojavki: „Nemčija in njeni zavezniki nimajo prav nobenega povoda obnoviti svojo mirovno ponudbo. Dočim odločajo pri centralnih državah vedno le maloštevilni državniki, sklicuje ententa pri takih važnih vprašanjih vedno konference svojih zaveznikov, da z njimi skupaj urede skupne zadeve. Zato je bil skupen odgovor do danes tudi še nemogoč, dasiravno lahko sklepamo iz izjav najodličnejših ententnih državnikov, kakšen bo odgovor. V tem pogledu nam ni prinesla nič[illegible]sar novega Hendersonova zahteva po varstvu demokracije pred avtokratičnimi ideali, njegova zahteva, da naj teritorijalne modifikacije ne bodo narekovane od želje po anekcijah in od imperijalističnega stremljenja niti od strateških vzrokov, marveč le od interesov napredka, kulture in svetovnega miru, niti ne vidimo nove zahteve v tem, da odklanja gospodarsko vojno proti Nemcem po končani vojni. Brez odpora tudi Hendersonove zahteve niso ostale in celo angleški pomorščaki so nastopili proti njegovim izvajanjem. Nagla[illegible]šali so po svojem zastopniku Havelocku Wilsonu, da je nemški narod ravno tako kriv krvoprelitja, kakor nemška vlada in da se angleški pomorščaki ne bodo nikdar sprijaznili s tem, da bi delali na ladjah, ki prihajajo v dobro Nemcem, dokler Nemci niso spoznali svoje krivde in niso popravili in obžalovali strašnih grozot, ki so jih zakrivili. Angleški delavci so sicer odklonili Wilsonovo resolucijo in sprejeli Hendersonov memorandum, ob enem pa so izrekli Sovjetu v Petrogradu svoje nezaupanje in svojo protivnost separatnemu miru, ki ga hočejo Rusi skleniti.

Dogodki na bojiščih.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 4. januvarja. (Kor. urad.) Vzhodno bojišče. Premirje.

Italijansko bojišče. Nobenih pomembnih dogodkov. — Šef gen. štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 4. januvarja. (Kor. urad.) Zapadno bojišče. Skoraj na celi fronti je prišlo do živahnih bojev obojestranskih artilerij. Jasno, mrzlo vreme je pospeševalo njeno delovanje. Pri angleških sunkih, ki so se vzhodno od Ypresa in severno od kanala La Basse ponesrečili ter pri lastnih uspešnih podvzetjih jugovzhodno od Mocuresa in v Champagni smo vjeli več sovražnikov in vplenili nekaj strojnih pušk. Od 1. januvarja sem so izgubili naši nasprotniki v bojih v zraku in sestreljenih s tal 23 letal in 2 privezna balona. Nadporočnik Lörzer je dosegel svojo 20. zmago v zraku.

Vzhodno bojišče. Ničesar novega.

Ob makedonski in italijanski fronti nobenih posebnih dogodkov. — v. L.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 4. januarja. (Kor. urad.) Z bojišč ničesar novega.

Z ITALIJANSKE FRONTE.

Italijanski poveljnik, ki sme v vjetništvu nositi orožje. Cesar Karel je dovolil, da sme na Castelgombertu vjeti major Cesare cavaliere Boffa, poveljnik alpinskega bataliona Monte Marmolata, v priznanje njegovega hrabrega vedenja tudi v vojnem vjetništvu nositi stransko orožje.

Bombardiranje Padove. „Corriere della sera“ poroča, da je trajalo bombardiranje Padove od 9. ure zvečer do 4. ure zjutraj. Avstro-ogrski letalci so prišli štirikrat nad mesto. Vrgli so 60 bomb. Poškodovano so tri cerkve in številne umetnine. Neko znamenito poslopje nasproti bazilike je popolnoma razsuto.

Italijansko peto vojno posojilo. V Italiji podpisujejo sedaj peto vojno posojilo. Čas podpisovanja poteče 3. februarja, v izvenevropskih deželah 15. aprila.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

4. januarja. V gorovju smo držali pozicije v Lagarini, na Beretti in okoli Cismona pod koncentričnim ognjem. Delovanje sovražnih baterij na naše pozicije na Altissimu (vzhodno Gardskega jezera), kakor tudi na zalednem ozemlju hriba Pallone in hriba Tombe, se je stopnjevalo. Francoske patrulje so vjele nekaj mož na Monfeneri. Angleška artilijerija je zapadno Mosniga (vzhodno Vidorja ob Piavi) uspešno odgovarjala. Na obrežni pokrajini pogostoma bobnajoči ogenj sovražne artilijerije in patruljska podjetja vzhodno Cave Zucherine. Neki sovražni aparat je bil pri Conegliano sestreljen po nekem angleškem letalcu, drugi aparat je bil zadet po našem ognju in je padel na tla na levem piavskem bregu vzhodno Maserade. Preteklo noč med 3. in 6. uro so izvršili sovražni aparati polete med Piavo in Bacchiglione. Na mesti Treviž in Padove so bile vržene številne bombe. V prvem mestu je materijalna škoda le neznatna, žrtev ni bilo; v Padovi je bilo, kakor običajno središče napadeno s posebno ljutostjo in nastalo je nekaj požarov. Več privatnih hiš je poškodovanih, 6 oseb, med njimi dve ženski in en starček, je ranjenih.

KONEC SOLUNSKE EKSPEDICIJE?

Berolin, 3. januarja. „Tageblatt“ poroča iz Curiha: V švicarskih grških krogih smatrajo opustitev solunske ekspedicije za sklenjeno stvar. Ententa je prepričana, da stoji Grška pod vtisom dogodkov v Rusiji in da bo vedno težje ohraniti prijateljstvo stradajoče grške armade napram solunski armadi.

Odstavljeni Sarrail.

Bern, 3. januarja. (Kor. urad.) Glasom vesti pariškega časopisja je general Sarrail dospel v Montauban. Pariškim časnikarjem, kateri so ga hoteli intervjuvati, je izjavil, da nima nobenih načrtov za prihodnjost. Odklonil je tudi vsako izjavo glede svoje odstavitve.

Plzeni.

(Od našega praškega dopisnika.)

Provincijalno mesto češke dežele Plzenj je že v miru vsaj po svojem pivu slovelo po celem svetu, skoraj bi rekel, bolj nego naša zlata Praga, naš caput regni. Sedaj v vojni je postal Plzenj še bolj znan po svojih strahovitih Škodovih topovih in projektilih, ki so osvojili Belgijo, grmeli pri Gorlicah, na Soči in Balkanu, pri Bagdadu in pred Jeruzalemom. Vsak na svetu ve, da se to strašno orodje izdeluje v češkem Essenu, v Plznju.

Še danes živijo v mestu in v okolici mnogi stari ljudje, ki se dobro spominjajo na oni Plzenj, ki je bil sicer bogato, toda malo uradniško in trgovsko mesto. To mesto je ležalo na križišču velikih cest, ki so na eni strani vodile iz Bavarske v Prago, na drugi strani iz češkega severa v notranje avstrijske dežele. »Formanstvi«, nekdanja vozniška obrt, je bil glavni in sloveči posel Plzenjanov. Komaj je poteklo sto let, odkar je prihajal zjutraj in zvečer na veliki travnik sredi mesta — danes glavni trg z najmodernejšimi stavbami — občinski pastir, zatrobental na svoj rog in zbiral živino meščanov za pašo tam daleč za mestom, kjer danes grmi nebroj sijajnih strojev in kjer se visoko dvigajo orjaški dimniki najmodernejših tovaren. V teku necelih sto let je zraslo iz nekdanjega skromnega mesteca in okoliških vasi velikansko ljudsko mravljišče in na okoliških pašnikih se je razvila ogromna industrija, v tihem mestecu je vscvetela bogata obrt in blesteča trgovina. Plzenj ima vse pogoje za mogočen gospodarski razvoj. Obdajajo ga bogati premogokopi, rudniki in nahajališča raznih važnih surovin, veliki gozdovi. Najbližnja okolica je plodovita in za mesto prava žitna komora. Pomembne za nagli razvoj plzenjske industrije so bile tudi socijalne razmere v zapadni Češki, od koder je vsled naglo naraščajočega prebivalstva hitelo na tisoče in tisoče mladih ljudi v mesto ter mu dalalo cenih delavskih sil na razpolago. Razen nekoliko vasi v neposredni bližini mesta je cela pokrajina daleč naokoli vse do češkega juga, ki gravitira proti Dunaju, po naravi revna. Cela zapadna Češka, siromašna in kamenita že po naravi, je po dvetretjini v rokah tujih veleposestnikov - aristokratov. Povprečna vas češkega zapada je prislonjena na veleposestvo kakega Schönborna, Paara, Palfya, Czernina in drugih gospodov grofov in knezov. Vse boljše njive so last veleposestnikov. Ostanek je razdeljen med 3 do 4 trdneiše kmete in 30 do 40 ubogih bajtarjev. Te vasi rodijo generacijo za generacijo, pa ne dajo svojim sinovom ne zemlje, ne denarja, ne boljše šolske izobrazbe: za par krajcarjev hodijo mladeniči, možje k gospodu grofu na delo, odhajajo v Ameriko (od koder se vračalo dostikrat kot samozavestni, izobraženi in premožni možje), ali pa s iščejo zaslužka v gravitacijskem centru — v Plznju. Vsa industrijska podjetja in ogromni premogokopi na našem zapadu so vzrasli iz žuljev teh naših ljudi. Naš človek je gradil Plzenj. Škodove in druge tovarne, krasne palače v mestu, on je varil imenitno plzensko pivo. In kako so gradili? Ves teden se trudi mož, ne pogleda na stran, ne nazaj, gleda samo na delo. Po dve žemlji (8 v) je kosil in steklenico piva (8 v) je izpil, ki si jo je prinesel v žepu na delo. V sobici spi z 20, 30 tovariši, kjer plača 5 krajcarjev na dan. V soboto vzame par kron, ki si jih je prištedil med tednom, (pred vojno je kupil otrokom vsakemu žemljico) in gre peš 5 do 6 ur — škoda denarja za železnico — domov k rodbini. Z denarjem plačuje najemnino za košček njive, ki mu jo je dal v najem gospod grof, dolg za hišo, kupnino za živino in v nedeljo gre delat na polje. Tako mu ostane čez leto nekaj krajcarjev, da jih za otroke, da se izučijo za obrtnike, za rokodelce, da se jim ne bo toliko truditi kakor očetu. V 90 letih preteklega stoletja je prišlo med te naše delavce na Plzenjskem nekoliko mož, ki so prinesli s seboj socijalno-demokratične ideje. Nastale so velike delavske organizacije in kmalu je izbruhnil prvi tragični konflikt med kapitalom in proletarijatom v premogokopih v Sulkovu. Takrat se je brezobzirno streljalo v vrste ubogih revežev, mnogo jih je obležalo mrtvih in bog ve, koliko gladnih sirot je prelivalo solze dolga leta nad očeti, ki so jih odpravili v kriminal. V Plznju in okolici se je socijalizem globoko vkoreninil. Pri tem pa naši delavci niso nikdar pozabili, da so Čehi. Voditelj češkega delavstva v plzenjskem industrijskem okraju poslanec Haberman ni samo socijalist, nego je tudi najiskrenejši češki narodnjak. Tako je rasla češka Plzenj slično kakor je rastel slovenski Trst.

Pred vojno je imela Plzenj skoraj 100.000 prebivalcev. Pivovarska industrija — v Plznju je pet velikih pivovaren — je v vojni polagoma propadala in ogromne tovarne, tako velike kakor cela mesta, sušijo danes zelje, izdelujejo marmelade in skušajo na druge načine kriti režijo. Škodova tovarna za topove pa je rastla. Že pred vojno je bila velikanska. Sedaj je najmanj štirikrat večja, ne vštevši podjetja v okoliških vaseh. Začetkom tega leta je bilo v Škodovih zavodih zaposlenih čez 36.000 delavcev. Vsi narodi cele monarhije so zastopani. Plače so v vojnem času izredno dobre. Navaden delavec je prejemal mesečno tudi čez 300 kron, mojstri itd. čez 1000 kron. Mesto je tonilo v denarju. A kmalu je bilo sicer denarja dovolj, vsega drugega premalo. Že prvo vojno leto so bile vse trgovine v Plznju prazne. Takrat pa se je še vsaj nekaj za jesti dobilo. Polagoma je šlo navzdol. Delavci so začeli kupovati fine sire, drage ribe, južno sadje in kmalu je bila vsa okolica daleko in široko izčrpana, vse je bilo pokupljeno in kar se je še tu pa tam dobilo, se je prodajalo po neverjetnih cenah. Letos v avgustu pa ni bilo nič več. Na enkrat so nastali nemiri, tako težki in opasni, da niti vojaštvo ni moglo ničesar opraviti. Pričeli so pravcati pogromi, ropanje in pustošenje. Na stotine trgovin v Plznju je bilo razbitih in oropanih in le pod pritiskom obsednega stanja so se mase zopet pomirile.

Vprašal sem prijatelje, koliko koristi ima mesto, naše češko mesto, naš antemurale proti nemškemu zapadu, od Škodove tovarne. Dobil sem odgovor: nobene: škodo. Neglede na neugoden moralni vpliv različnih elementov, na strašno draginjo, na aprovizacijske težave, nima mesto od Škodovega podjetja niti toliko, kakor od kake majhne tovarne. Ogromna zemljišča v okolici, zlasti proti zapadu, so za »Škodovko« eksproprijirana in mesto se v tej smeri sploh ne more razširiti. Druge industrijske panoge, zdrave in mnogo obetajoče, so popolnoma uničene. Dokler ni bilo parlamenta, je postopalo podjetje naravnost brutalno, ne samo napram mestu, nego tudi napram državnim uradom. Da bi mu bilo plačevati mestu čim manj davka, ni podjetje izkazovalo v bilanci več čistega dobička, nego 17 do 18 milijonov kron in še to le radi dividende akcijonarjev. Prva leta je bila bilanca celo pasivna. Med tem pa je kupovala zemljišča, gradila nova poslopja, investirala ogromne kapitale in amortizirala 45 milijonov pasiv iz prejšnjih let. Njeni dobički so ogromni. Toda podjetje nastopa kot pasivno. Sedaj so odmerjo davkov za Škodove zavode odvzeli pristojnemu uradu v Plznju ter jo prenesli na Dunaj...

Ako pogledaš s kakega okoliškega hriba na Plzenj, v delavnik ali na praznik, vedno vidiš veliko mesto zavito v črn, gost dim, iz katerega se visoko dvigalo temni dimniki, mali in visoki do oblakov, brezštevilni, in med njimi neroden črn kolos orjaške cerkve s previsokim zvonikom. »Černá Plzeň«, češki Essen. In dim in saje črnijo ne samo ponosne palače patricijev in revne hišice delavcev — sedanjost, črnilo tudi velbloda iz srednjega veka v mestnem grbu na hišah, ki so ga stari Plzenjci dobili od sv. Očeta kot nagrado za vernost v husitskih vojskah. Stari Plzenjci so stali proti celemu narodu, bili so uporni proti Žižki in so vzeli slavnemu husitskemu vojskovodju Janu Čapku ze Saza, ki je pobijal nemške križarje na Pruskem in se bojeval proti turškemu sultanu, prvega velbloda, ki ga je kot turški plen prinašal ta husitski junak na Češko. Črni dim zavija cerkvico sv. Jurija, eno najstarejših na Češkem, in črne sence legajo tudi na kamenje na pečini nad cerkvico, na Pecihradek slavni predhistoriški spomenik češke dežele. Saje sedanjosti, saje svetovne vojne povsodi.

Z Goriškega.

4. januarja.

Okrožnica goriškega okrajnega glavarstva z dne 18. decembra naznanja županom, da za aprovizacijo vsega prebivalstva, katero se nahaja v okraju, ima skrbeti edinole ono. Naročila potrebnega živeža se imajo torej izvrševati edinole potom tega urada. Županstvom se nalaga, da pošljejo vsak mesec najkasneje do 25. vsakega meseca, seznam oseb, ki se nahajajo v domači občini. Ona županstva, ki imajo svoj sedež še v tujini, imajo poveriti sestavo teh seznamov kaki doma se nahajajoči zanesljivi osebi. Živež, katerega dobi županstvo, mora isto takoj plačati, ker se je sicer bati, da bi ostale občine brez živeža, ako bi plačilo ne sledilo takoj. V bodoče bo potrebno, da pošlje vsaka občina za vsaki prihodnji mesec naprej predujem glavarstvu v približnem znesku, ki je potreben za plačilo živeža za en mesec. Glavarstvo v tej okrožnici nasvetuje končno, da bi bilo za vsako občino zelo koristno, ako si preskrbi potrebno število vozov in živine in da poskrbi, ko pride naznanilo, da je dospelo blago na dotično železniško postajo, za takojšnji prevoz živeža domov, ker so dandanes tatvine na dnevnem redu in mora občina plačati blago tudi tedaj, ako se en del istega izgubi. — Po tej okrožnici bodo torej politične oblasti skrbele za aprovizacijo. Prav. Samo, kako bodo mogle občine sproti pokrivati aprovizacijske stroške v sedanjih časih in še celo pošiljati predujme politični oblasti, tega pa ne vemo. Tostvarno treba preudarnih ukrepov s strani politične oblasti in deželnega odbora. Ni dvoma, da je res, da bi bilo za vsako občino jako koristno, ako si preskrbi potrebno število vozov in živine. Kam so šli naši vozovi in naša živina? Kje je dobiti potrebno število vozov in živine? Je že prav, da nam politična oblast to nasvetuje, kar sicer sami dobro znamo, ali še bolj prav bi bilo, ako bi nam povedala, kje moremo dobiti potrebne vozove in živino. Ako pa ni vozov in živine, ni mogoče tudi takojšnjega prevoza živeža z železniške postaje in tako bi ga mogli vpleniti tatovi, katerih se glavarstvo boji in mi tudi, občine pa bi morale plačati izgubljeno blago. Tako se pojavljajo v aprovizacijskem vprašanju velike težkoče in nevarnosti, katere treba odstraniti, da bo mogla aprovizacija redno delovati. In aprovizacija mora biti zadostna in redna, da bo tudi delo zadostno in redno.

Skozi našo deželo se vozi plen iz Italije. S skominami gleda marsikdo za vozovi, polnimi dobrih živil, katera bodo použita kdo vé kje tam na Ogrskem in v nemških deželah. Toliko blaga gre mimo nas, mi pa si tu belimo glave, kako si bomo ustvarili aprovizacijo, da ne bo moral nesrečni begunec, ko se ga pošlje domov, sestradan kmetovati. To je res nezaslišano, da se ravna z nami povsodi tako, da čutimo le neprijateljsko roko.

Deželnega odbora še ni v deželi. Zakaj da ga še ni, nam je razložila včerajšnja »L' Eco« tako-le: »Decembra 27. Nevoljo vzbuja, da dočim so se že vsi državni uradi preselili v Gorico, samo deželni odbor še ni prevzel svojega delovanja v deželi. Vidi se pač pogostoma v Gorici deželnega glavarja mons. Faiduttija, ki se ne straši neprilik letnega časa in osebnih težkoč; vidi se tudi posamezne funkcijonarje, katerim je dal posebna naročila, ali gospodje odborniki se mudijo z deželnimi uradi rajši na Dunaju tudi sedaj, ko sta pretekla dva meseca po osvoboditvi vse dežele. Prebivalstvo Furlanije in slovenske strani vidi to in godrnja. Uredništvo »L' Eca« dostavlja k temu dopisu: Po pravici! Mi vemo, da je deželni glavar večkrat predlagal premestitev deželnega odbora v Gorico, da celo določil je bil definitivno dan 15. decembra za zopetni pričetek uradovanja v Gorici, ali upria se je večina odbornikov in ti bodo odgovarjali deželnemu zboru in prebivalstvu za svoje postopanje, katero je toliko bolj graje vredno, ker brez vednosti deželnega glavarja in tekom njegove odsotnosti si je znala večina podvojiti svoje lastne plače za vso dobo svojega bivanja na Dunaju! Večino tvorijo slovenski deželni odborniki.« Tako trdi »L' Eco«, glasilo deželnega glavarja. Tista »večina« v goriškem deželnem odboru sta dva deželna slovenska odbornika: dr. Gregorčič in svetnik Dominko. Proti tema dvema deželnima odbornikoma je torej dr. Faidutti brez vsake moči in kar ne more se vrniti v goriško deželo on, deželni glavar, ki je ob izbruhu vojne z Italijo takorekoč prvi pobegnil na Dunaj, ko je slovenski deželni odbornik Dominko še dolgo potem ostal in deloval v Gorici in se vdal le končno pozivu deželnega glavarja, da je šel na Dunaj. Na očitke Faiduttijevega glasila imata besedo gospoda slovenska deželna odbornika.

Za zdravstveno službo v Furlaniji je tudi že poskrbljeno in sicer na prizadevanje furlanskih poslancev dr. Faiduttija in dr. Bugatta. Vojaško poveljništvo je dalo na razpolago politični oblasti dva zdravnika, ki sta se doslej nahajala v vojaški službi, in sicer dr. Jurija Martinolića iz Dalmacije za tržiški politični okraj s sedežem v Villi Vicentini in dr. Fr. Steinerja iz Trsta za gradiščanski politični okraj. Oba sta že prevzela svoji službi. Dr. Rosso, poslan iz notranjega ministrstva, bo najbrže dodeljen antimalaričnemu delovanju v spodnji Furlaniji. V Ogleju deluje dr. Štefan Stablevsky in v Terzu dr. Gortani. Iz vojaške službe prideta še dr. Marsić za Ronke in lekarnar za Ajello. Tako je že tudi v zdravstvenem oziru za Furlanijo izborno preskrbljeno.

Politične vesti.

= **Zaupni shod narodne stranke.** Dne 13. januarja ob pol 2. popoldne se vrši v Mariboru v Narodnem domu po § 2. zborovalnega zakona shod zaupnikov narodne stranke z glavno točko o političnem položaju primerni reorganizaciji slovenskih političnih strank. Vabijo se na shod tem potom zaupniki narodne stranke, s pripombo, da se osebna vabila ne bodo razpošiljala in da se legitimacije dobe na dan shoda v Mariboru. — Predsedstvo narodne stranke štajerske.

= **O Narodnem svetu piše dopisnik** »Hrvatske Riječi«: Ta stara misel, dokler je bil dr. Šusteršič predsednik S. L. S., ni bila izvedljiva. Temelj organizacije Narodnega veta bo majniška deklaracija, njegova kompetenca gotovo ne bo le samo reprezentativna, temveč v odločenih narodnih vprašanjih bo Narodni svet poglavitna in merodajna instanca vseh strank. Splošno mnenje je, da dr. Šusteršič pri takem Narodnem svetu sploh ne more sodelovati. Po vsem, kar se je zgodilo, bi se v njegovi navzočnosti ne moglo govoriti o narodnih vprašanjih brez strahu, da o tem še isti dan ne izvedo na Dunaju. Siguren tudi ni pristop starih centralističnih socijalistov, ki jih vodi dr. Tuma. Mnogo se debatira o paralelnih organizacijah v Banovini in v Bosni. Eni želijo, da se tudi tam ustvarijo nadstranskarske organizacije na temelju narodnega jedinstva. Naglaša se, da v Banovini razven frankovcev, vse stranke priznavajo princip narodnega jedinstva. Soglasno mnenje je, da potrebujemo že v najbližnjem času priznanih obče narodnih organizacij, ki bi mogle v važnih momentih manifestirati pred celim svetom.

= **Spremembe sistema se zopet enkrat bojijo nemški listi.** Dejstvo, da je cesar sprejel v avdijenci češkega člana gsoposke zbornice V o h a n k a, jih navdaja z raznimi temnimi slutnjami, češ, tudi pred amnestijo je bil isti Vohanka pri cesarju. Kako naj se sistem spremeni, o tem ne vedo nemški listi nič pozitivnega povedati. Trdijo le, da m. dr. merodajni krogi niso več pripravljeni izločiti Galicijo ter jo prepustiti Polski, temveč Galicija naj ostane pri Avstriji ter se razdeli v dve deželi: zapadno poljsko in vzhodno ukrajinsko.

= **»Narodni Listy« o narodnostni resoluciji slovenskih socijalnih demokratov.** O resoluciji glede ureditve narodnostnih razmer, ki je bila sprejeta na božičnem strankinem zboru slovenske socijalne demokracije, pišejo praški »Narodny Listy: Resolucija tega zbora je naravnost tipična po svoji dvoumnosti, nemožatosti in nejasnosti. V prvem delu skoraj dobesedno prepisuje program drja Rennerja za preureditev Avstrije na temelju narodne avtonomije. Zahteva združenje narodnih jednot (to je vseh enonarodnih občin in okrožij) v federativno jadransko - donavsko - sudetsko državno zvezo, je tudi za kulturno, gospodarsko in politično jedinstvo Slovencev, Hrvatov in Srbov, a je za mednarodno združenje proletarijata avstro-ogrske monarhije. Pri tem si upa resolucija pozdraviti jugoslovansko majniško deklaracijo kot »prvi jednotni in politični izraz združenih meščanov in kmetov za važno politično idejo«. »Narodni Listy« nato citirajo sodbo »Slov. Naroda« o rezoluciji ter ji pritrjujejo.

= **Sursum corda.** »Narodni Listy« pišejo: V novo leto 1918. smo vstopili nekako mirno. Razna znamenja pa kažejo v zadnjih dneh, da na Češkem ne samo, da ni miru, temveč da se nemir stopnjuje že v nekako nervozno razburjenost. To je z mnogih ozirov razumljivo, deloma pa nam je vendar zopet nerazumljivo in zato bi radi svojim čitateljem zaklicali »sursum corda«. Ni čas za nervoznost, in ni važnih vzrokov za njo. V našem notranjem življenju pridemo gotovo do konsolidacije domačih političnih razmer tako, da bo mogoče varno in solidno skupno narodno delo. To je na sebi jako dragocena pridobitev. V kolikor pa gre za velike interese in vprašanja narodne celote, katerih rešitev naj nam prinese in mora prinesti čas, n e r v o z n o s t ž e c e l o n i n a m e s t u. Narobe, mogla bi škodovati in nas oslabiti. Ravno sedaj je treba, da smo mirni, razumni in samozavestni. Sursum corda.

= **Tako govori zavedno koroško slovensko kmetsko dekle.** V »Miru« priobčuje slovensko kmetsko dekle dopis, v katerem čitamo: »Naš jezik in nas koroške Slovence, ki nas je 120.000 samo na Koroškem, se zatira in zaničuje tudi na kolodvorih, na vlakih, pri c. kr. sodnijah, na c. kr. davkarijah, na c. kr. pošţah, na c. kr. okr. glavarstvu, v šolah, na občini, pri deželni vladi, deželnemu odboru, pri finančnih, vojaških in civilnih in sploh vseh oblastih, da bi koroški Slovenec skoraj moral reči kot je leta 1156. slovenski vojskovodja Pribislav Adelburški v Ljubeku proti škofu Geroldu rekel: Naši gospodarji divjajo zoper nas s tako strogostjo, da se nam zdi smrt boljša kot življenje. Mi koroški Slovenci pa pravimo: nemške c. kr. oblasti in renegati (narodni odpadniki) ter nemški Volksratovci delajo tako proti nam, da temu m o r a biti enkrat konec! V i s o k e d a v k e p l a č e v a t i, ž i v i n o i n ž i v e ž d a j a t i, n a š e s i n e i n b r a t e v v o j s k o p o š i l j a t i i n m i k i s m o o s t a l i d o m a, p a n e m š k i s u ž n j i b i t i, t o n e g r e v e č. Preveč smo zdaj trpeli tukaj in na frontah, zato h o č e m o imeti tudi mi svoje pravice! Tudi koroški Slovenci hočemo živeti kot svobodni državljani, da ne bomo dobri samo za kri prelivati (pisateljici teh vrst sta padla dva brata na bojišču) in davke plačevati in živež dajati, ampak da se bo tudi naš jezik spoštoval. To pa v stari naši koroški deželi nikoli ne bo, zato hočemo tudi koroški Slovenci spadati k bodoči Jugoslovanski državi, ki bo pod pokroviteljstvom našega ljubega, pravičnega, vse narode ljubečega cesarja Karla. Živela Jugoslavija, živel naš cesar Karel I.!«

= **O novem svetu,** prerojenem in srečnem, poje glavno glasilo avstrijske socijalne demokracije »Arbeiter Ztg.«. Veliko prerojenje nastopa. Narodi gibljejo svoje mrtve ude. Poljska, razdeljena, zatirana in krvaveča, vstaja z nova. Finska je svobodna. Ukrajina avtonomna. Irska pričenja znova boj za svoje pravice. Stoletne oblasti padajo v enem dnevu. Konservativne centralne države same pišejo na svoje prapore samoodločbo narodov, seveda le za tuja ozemlja, ne pa za svoja. Novi stiki med narodi nastajajo. Pravo narodov poganja nove mladike, ki obetajo krasen cvet. Grof Czernin, konservativni minister najzaostalejše države v Evropi, napoveduje nov svetovni red, ki bo razorožil armade in ne bo več pripustil, da bi se spori med narodi odločali v krvavih vojnah. Vstaja nova Evropa, v kateri bo imel vsak narod svoj svobodni dom. Češki listi pripominjajo k temu članku: Dobro, da se je »Arbeiter Zeitung« še pravočasno spomnila, da pripuščajo centralne države ta pozemeljski raj le za tuje dežele, ne pa za svoje. Doma grof Czernin o tem raju noče ničesar slišati.

= **Pri nas in na Nemškem.** Kakor razvidimo iz berolinskih listov, je cenzura na Nemškem glede razprav o mirovnih pogajanjih v Brestu Litovskem znatno milejša. Nemški listi smejo z vsem temperamentom razpravljati o vzhodnem vprašanju, na Avstrijskem pa ima besedo edino le dunajsko takozvano vodilno nemško časopisje, ki v dolgočasnih člankih prežvekuje to, kar želijo v zunanjem uradu.

= **Vesti o demisiji hrvatskega podbana dr. Krišковiča** se očividno potrjujejo. Govori se, da naj bo njegov naslednik sekcijski načelnik Ivan R o j c ali pa saborski podpredsednik dr. Edo L u k i n i č. »Hrvatska Riječ« pravi, da so vesti o naslednikih podbana Krškoviča le govorice, ki za sedaj niso aktualne. Eksekutivni odbor hrvatsko-srbske koalicije je imel zadnje dni opetovane seje, katerih sta se udeležila tudi dr. Lorkovič in grof Kulmer, ki sicer nista člana izvrševalnega odbora, pač pa sta člana ogrsko - hrvatske delegacije. Iz tega sklepajo hrvatski politični krogi, da gre za posvetovanje o zahtevah grofa Czernina in ogrske vlade, da naj bi hrvatski delegati v ogrski delegaciji podali izjavo, n a p e r j e n o p r o t i i d e j i n a r o d n e g a u j e d i n j e n j a i n s a m o o d l o č b e. Madžari grozijo, da sicer ne bodo sankcijonirali volilne reforme. »Hrvatska Riječ« dementira te kombinacije kot neutemeljene, zdi pa se, da nikakor niso brez podlage.

= **Demisija ogrskega ministra za prehrano.** Iz Budimpešte poročajo, da je ogrski minister za prehrano grof Hadik podal demisijo, ker nikakor ni zadovoljen s koncesijami, ki jih je dala ogrska vlada Avstriji glede dobave žita. Hadikov naslednik bo baje neki general.

= **Madžari in Francozi.** Svobodomiselni madžarski list »Vilag« piše z ozirom na vesti o bojih na gori: Kakor se glasi poročilo glavnega stana, so se naši vojaki v težkih, krvavih bojih spopadli s francoskimi pešci. Na morju in na macedonski fronti smo se že borili z vojaki slavne republike, a tu je zdaj prvič, da stoje naši vojaki nasproti večji množini francoskih meščanov. Mi v resnici nismo želeli takega srečanja. V kulturi, umetnosti, politiki — priznavamo — smo se mnogo naučili od slavnega francoskega naroda, ter smo tudi iskali zveze z njim. Okrutni prevrat svetovne vojne pa je dovedel do neusmiljenega oboroženega spora med obema narodoma, četudi smo mi želeli le mir, napredek in zasigurano bodočnost. Obžalujemo, da smo se sestali na ta način in želimo, da bi bol tega krvavega spora ne ostavila sledove mržnje v dušah.« — To je prav po madžarsko: »Oprostite cenjeni prijatelji, plemeniti madžarski narod se s plemenitim francoskim narodom ne bori rad. Vzemite za vse slučaje na znanje.«

= **Nemški oficijozni glasovi o vprašanju samoodločbe narodov.** »Germania« kot oficijozno glasilo grofa Hertlinga, bivšega voditelja centruma, prinaša v zadnjem času očitno inspirirane članke, ki niso le polni optimizma glede izida mirovnih pogajanj z boljševiki, marveč veljajo tudi lahko kot dragocen donos k naziranju merodajnih krogov o vprašanju samoodločbe obmejnih narodov, katerih dežele so vsled poteka vojnih dogodkov sedaj v nemških rokah. Nemški delegati pri mirovnih pogajanjih, pravi list, se morajo trdno držati sklepov deželnih odsekov kot izraza prave ljudske volje, dočim se zdi, da Rusi zahtevajo posebni referendum. Nasprotstvo pa nikakor ni principijalno glede vprašanja samoodločbe narodov, marveč samo formalno glede načina izvedbe. V principu tu pač niti Nemčija, niti Rusija ne bo hotela popustiti in zato bo treba najbrže najti srednjo pot, ki v glavnem vztraja pri obstoječih ljudskih zastopih, ki bi jih pa postavila tam, kjer bi bilo to želeti (za Nemce) na širšo podlago. Na ta način, pravi »Germania«, bi imela državna vlada ves nemški narod, ki ni hotel aneksij, za seboj.

= **Samoodločba narodov in bodočnost Kuronske, Livlandije in Estlandije.** Kakor znano, so se nemški diplomati v Brestu Litovskem postavili na stališče, da naj dosedanje politične izjave v okupiranih deželah že veljajo kot izraz ljudske volje glede bodoče ureditve državnopravnih razmer teh dežel. To je posebno važno glede na takozvane baltiške province, Kuronsko, Livlandijo in Estlandijo. V teh treh deželah so gospodarsko najmočnejši element Nemci, ki so že tudi opetovano manifestirali za pridružitev baltiških provinc k Nemčiji. Predsednik kuronskega deželnega zbora von Hörner - Ihlen je nedavno napisal brošuro, v kateri zahteva čim najožjo zvezo med baltiškim ozemljem in »materinsko državo« (Nemčijo), katera zveza naj se konečno definitivno uredi tako, da bodo Kuronska, Livlandija in Estlandija postale n o v a n e m š k a z v e z n a d r ž a v a. Poprej pa naj se te tri dežele germanizirajo z »energično kolonizacijo, primerno šolsko politiko in podobnimi sredstvi«, češ, Leti in Esti se bodo brez pritiska in v relativno kratkem času čutili Nemce. G. v. Hörner pri tem popolnoma pozablja ,da prebiva v baltiških provincah 93% Letov, Estov in Rusov ter le 7% Nemcev. Proti njegovi zahtevi se obračajo celo nekateri nemški listi, ki povdarjajo, da je ogromna večina domačega prebivalstva v baltiških provincah za avtonomijo teh dežel v okviru ruske demokratične republike. Sedaj je vprašanje, po katerem principu se naj uredi bodoče razmerje Kuronske, Livlandije in Estlandije. Po onem, ki ga postavljajo voditelji neznatne manjšine, ki so povrhu v deželi le kolonisti, ali pa po volji ogromne večine avtohtonega prebivalstva.

= **Wilson lloydu Georgu.** Lloyd George je sprejel sledečo Wilsonovo poslanico: Gotov sem, da govorim kot tolmač čustev in namenov naroda Združenih držav in pa svojih lastnih, če vam in potom vas vladi in narodu angleškemu sporočam poslanico naklonjenosti in odločnosti, tudi nadalje zastaviti vsako roko in vsak pomožni vir v Združenih državah v zapovedujočo nalogo in dolžnost, ki nam veleva, i z v o j e v a t i s v e t u t r a j e n i n č a s t e n m i r, ki naj sloni na pravičnosti in časti in ki vsem narodom sveta, kakor velikim, tako malim, jamči enako upoštevanje. Vašo poslanico v imenu angleškega vojnega kabineta cenimo visoko in je našla pri nas prijazen odmev.

= **Španska poslanska zbornica razpuščena.** Iz Madrida poročajo, da je kralj podpisal odredbo, s katero se zbornica razpušča in se razpisujejo nove volitve za 17. februvar. Nova zbornica se sestane 11. marca.

Za deklaracijo in za politiko Jugoslovanskega kluba.

Vaščani iz Orehka pri Postojni po svojem zastopu izrekajo spoštovanje in zahvalo jugoslovanskim poslancem za njih energični nastop v parlamentu v zadevi jugoslovanske deklaracije z dne 30. maja 1917, kateri se tudi mi navdušeno pridružujemo. — V O r e h k u, dne 2. prosinca 1918. — Jakob B l a ž i č, podžupan. — Anton S r e b o t n j a k. — Matija B e r g o č.

Slovensko ženstvo za deklaracijo.

V imenu vseh žena in deklet občine Povir pri Sežani izjavljamo podpisane, da smo z dušo in telesom za jugoslovansko deklaracijo 31. maja t. l. in izražamo željo, da se skoro uresniči, — a strela udri iz višine izdajalca domovine, prepojene s krvjo najboljših sinov in mož. — Marija O r e l. — Olga D e l C o t t. — Sledi 408 podpisov.

Miroslav Malovrh.

Z novim letom je zapustil uredništvo »Slovenskega Naroda« dosedanji glavni urednik g. Miroslav M a l o v r h.

Vstopil je k listu februarja meseca 1891. ter bil njega sotrudnik in voditelj skoraj 27 let. Bila je dolga pot in prinašala je pri vsakem koraku novega truda, novih skrbi in novih naporov! Stal je na svojem mestu, neomahljiv, kakor bi bil iz železa in jekla, in omajati ga ni moglo niti sovraštvo razljučenih političnih nasprotnikov, niti mržnja lastnih somišljenikov, katero mora urednik vsakega lista dostikrat prenašati. Malovrh je v težki dobi, ko je usoda Narodne tiskarne odvisela od lista, list povzdignil ter z njim pomagal ustvariti tisti granitni temelj, s katerega se dviga danes ponosna stavba naše Narodne tiskarne!

Pri urejevanju »Slovenskega Naroda« vodila ga je pa predvsem misel, da naj je list glavni steber narodno-napredni stranki. In to je bil »Slovenski Narod« v zadnjih 27 letih tudi v resnici: kar je stranka izvojevala političnih bojev, pri vseh ji je sledil naš list, bil ji je najboljši agitator, a bil je tudi najhrabrejši njen vojščak! Vsi bodoči voditelji lista se bodo morali držati tega načela, ako naj ostaneta trdna, kakor sta dandanes »Narodna tiskarna« in »Slovenski Narod«!

Cuditi bi se ne smeli, če bi bil gospod Malovrh v teku 27 let omagal ter izmozgan in izmučen opešal. To pa se ni zgodilo! Opešalo mu je sicer zdravje in zdravniki so bili mnenja, da se mora izpreči pri tovoru, katerega je vlačil več kot polovico svojega življenja! Kdo bi takemu delavcu ne privoščil nekaj let mirne in srečne starosti? Zatorej je upravni odbor »Narodne tiskarne« privolil v vpokojenje dosedanjega glavnega urednika, mu izrekel toplo zahvalo in storil vse, da vsaj pri pokojnini nekoliko odškoduje delo in skrb, katera sta bila vse dni, kar je sedel v uredništvu, bogato odmerjena gospodu Malovrhu!

Želimo mu, da bi še mnogo let živel v naši sredi in da bi se mu godilo kakor staremu junaku, ki z zaceljenimi, v poštenih bojih zadobljenimi ranami z mirnega in tihega holma brez jeze in sovraštva gleda na ravnine, po katerih se je tolkel v krvavih vihrah!

Torej: Na mnoga leta!

Dr. I. T.

Vesti iz primorskih dežel.

Županstvo občine Šempas vošči vsem svojim občinarjem - beguncem in vojakom veselo novo leto, z željo, da bi se kmalu vrnili v svoj domači kraj ter živeli v miru in zadovoljnosti Zdaj je doma že 250 oseb in vedno novi prihajajo. V šoli se poučuje in dušni pastir č. g. Štefan Kodrmac opravlja tudi tukaj svojo službo. Ljudje si sami za silo popravljajo stanovanja in ako dobimo kaj kmalu vladne pomoči, se bodo lahko vrnili vsi občani. Starejši gospodarji, ki so v vojakih, naj naznanijo semkaj vse potrebne podatke, da se bode zamoglo vložiti prošnje za dopust v svrho obnovljenja vinogradov, polja in poprave hiš. — R i j a v e c.

Pismo begunke. Iz pisma neke begunke priobčujemo: »Begunci v barakah, nikar ne mislite, da se nam med kmeti na D. strašno dobro godi. Kaj pa se dobi od kmeta? Če se komu posreči, omehčati kako staro žensko za mernik koruze, stane ta 60 kron, mernik pšenice 120 kron, mernik krompirja 20 kron. V vasi, kjer prebivam, je 25 hiš in 86 krav, ali mleka se ne dobi niti pol litra. Seveda, mleko, koruzo in krompir jedo radi prašiči. Nekega dne sem videla žensko pred svojo hišo moliti klečé. Mislila sem, da sedaj se je kaj omehčalo njeno srce in šla sem hitro s steklenico k njej prosit pol litra mleka za bolnega otroka. »Ga nimam,« je bil odgovor, čeprav ima 5 molznih krav v hlevu. Kaj nas čaka sedaj po triletnem trpljenju? Morda lepši, boljši časi? Kaj še! Pogin od lakote. Od aprovizacije smo dobili v treh mesecih za 5 oseb 17 kg moke in 2¼ kg sladkorja. Živite, ljudje božji! Ali se kdo zmeni za nas? Nihče! Begunec, ako pogineš danes, ti ne bo treba jutri.«

Pojasnilo. Na sestanku goriških poslancev in županov 27. pr. m. omenjena govorica glede nekakega nevšečnega nastopanja s strani Goričanov proti gospodu inženirju Remcu iz Ljubljane v Gorici je brez podlage. Po prijaznem pojasnilu gospoda inženirja to z veseljem beležimo, želeč neskaljenega slovenskega delovanja v svrho obnovitve Goriške.

Smrt med begunci. V Zatični na Dolenjskem je umrla gospa Terezija S r e b e r n i č iz Solkana, mati gosp. dr. Josipa Srebernića, profesorja bogoslovja v Gorici.

Vojna podpora za istrsko učiteljstvo. Istrska deželna upravna komisija je izplačala istrskemu učiteljstvu kot draginjsko podporo za leto 1917 (torej za nazaj) vsakemu enkratno mesečno plačo, oziroma vpokojenim učiteljem mesečno pokojnino.

Odškodnina za škodo, ki jo je trpela Istra v letih 1915. in 1916. vsled rekvizicije vina. Deželna upravna komisija mejne grofije Istre se je obrnila na predsedništvo c. kr. ministrskega sveta s spomenico, v kateri podrobno predoča škodo, ki jo je trpela istrska pokrajina vsled rekvizicije vina, izvršene v letih 1915. in 1916., ter prosi, da bi ta pokrajina dobila odškodnino z izredno državno pomočjo 10,000.000 K, ki bi se porabila po enakih delih za izvršitev naprav v preskrbo z vodo in obnovljenje propalih vinogradov.

Išče se v važni zadevi Marija Humar s 3 otroki iz Bat Ravne št. 180 pri Gorici. Po njih poizveduje Štefan Petrovčič, Brod št. 40 pri Novem mestu. — Kodelja B., Vipava št. 191 poizveduje po družini Mihaela Silića iz Bilj pri Gorici, ki je bival zadnji čas s svojima dvema hčerama na Štajerskem v barakah v Wagni. Kdor ve o njih, naj poroča na zgoraj navedeni naslov. — Kurat Franc pri I. R. št. 97., Gornja Radgona, išče svojo družino: ženo Marijo in 3 otroke, doma iz Šempasa št. 76. Kdor kaj ve o pogrešanih osebah, naj naznani na zgoraj navedeni naslov.

Dnevne vesti.

— **Povišan je za črnovojniškega stotnika - avditorja črnovojniški nadporočnik-avditor dr. Milan Š k e r l j.**

— **Za stavbenega svetnika je imenovan strojni višji komisar v tukajšnji tobačni tovarni inženir Pavel K ö b l e r.**

— **Iz rudarske službe.** Minister za javna dela je imenoval g. Lojzeta D u l a r j a, c. kr. rudarskega oficijala v Ljubljani, za adjunkta v IX. činovnem razredu.

— **Enkratni prispevki za učitelje.** Kakor znano, je poslanska zbornica v seji dne 13. novembra 1917 pooblastila vlado, dati na razpolago deželnim zastopom gotov znesek iz državnih sredstev, da se dovolijo učiteljem splošnih ljudskih in meščanskih šol enkratni nabavni prispevki. Vlada je izjavila, da je pripravljena, dati v ta namen na razpolago 70 milijonov kron. Ker pa je bilo treba, da se zneski čim bolj enakomerno razdele, v posameznih deželah mnogo zamudnih poizvedb, je naučno ministrstvo že sredi meseca decembra naročilo posameznim deželnim zastopom, da naj učiteljem takoj izplača vsaj primeren del tega zneska kolikor pač mislijo, da bo odpadlo na posamezno osebo. V mnogih slučajih so se deželni zastopi odzvali temu pozivu, tako da je velik del učiteljstva že leta 1917. prejel precejšnje vsote. Kjer so deželni zastopi to želeli, je vlada deželam priznala predujme v to svrho, ne da bi bila čakala na končno sestavo proračuna.

— **Zasebni uradniki in uradnice!** Ministrstvo za notranje zadeve je dovolilo z **raspisom z dne 7. decembra 1917. št. 73.751** ustanovitev »Društva zasebnih uradnikov in uradnic na slovenskem ozemlju, s sedežem v Ljubljani« ter je potrdilo tozadevna društvena pravila. S tem se začenja redno delovanje tega društva. Pravila, ki so že tiskana, dobe člani v kratkem. — Zaeno se člani in članice opozarjajo, da je prejel pripravljalni odbor tega društva od naročenih čevljev komaj e n o p e t i n o parov, od nekaterih številk sploh nobenega para, to pa radi tehničnih zadržkov v nabavni tovarni. Zato se ni moglo do zdaj vsem naročnikom čevljev ustreči. Društvo kakor tovarna bodeta skrbela, da se po možnosti hitro ustreže še onim, ki dozdaj še niso dobili čevljev. Prosimo torej potrpljenja.

— **Melijoracijska reforma.** V svrho melijoracijske reforme, napovedane s strani poljedelskega ministrstva, je sklicana na dan 10. januarja enketa vseh deželnih uprav na Dunaju v poslopju parlamenta. Trajati utegne tri dni.

— **Funkcijska doba pravih članov trgovskih in obrtniških zbornic,** katerih mandat je potekel dne 31. decembra 1917, se podaljša do 31. decembra 1918.

— **»Glasbena Matica«.** Ciril Ličar, najmlajši slovenski klavirski virtuoz bo v petek v Ljubljani koncertiral. Rojen je bil v Trbovljah, kjer živi oče kot organist. Učil se je Ciril najprvo pri svojem očetu, potem v »Glasbeni Matici«, v kateri je bil eden najodličnejših gojencev in lani v juliju je dovršil svoje študije na Praškem konservatoriju pri prof. Hoffmeistru in skladatelju Vitcslavu Nováku. Pri koncertu absolventov je vzbudil največjo pozornost glasbenikov in navdušenost občinstva. Mojster Novák je bil z Ličarjem posebno zadovoljen. Igral je genijalno Novákovo Sonato eroico tako vznešeno, kakor nobeden drugi. Po uspehih na konservatorijskih koncertih v Pragi je Ličarja mojster Kocian izbral zase in ga angažoval za svojega stalnega pianističnega spremljevalca na koncertnih potovanjih. V pretečenem oktobru, novembru in decembru je Ličar mojstra Kociana spremljal po Češkem, Moravskem, po Galiciji in po Rusko - Poljskem v 45 koncertih. Žel je poleg mojstra Kociana velikanske uspehe kot spremljevalec in samostojni pianist.

— **V koncertu v petek, 11. t. m.** bo tudi sodeloval najpriljubljenejši slovenski basist, operni pevec gospod Josip Križaj iz Zagreba!

— **Promet s čevlji.** V smislu naredbe trgovskega ministrstva z dne 13. decembra 1917, drž. zak. št. 482 se sme novo, kakor staro obuvalo prodajati konsumentom izključno le proti izkaznicam. V splošnem veljajo analogna določila kot pri prometu z blagom in obleko. Do definitivne ureditve bo v najnujnejšem slučaju izdala izkaznice za mesto Ljubljana deželna poslovalnica za preskrbo prebivalstva z obleko (Šolski drevored št. 2), na deželi pa pristojna okr. glavarstva.

— **Draginja vina.** Velika je draginja vina povsodi in grozno se jo občuti. V označbo te draginje je pripovedoval neki gospod z Dolenjskega: Za božične praznike sem si kupil za dom tri litre vina. Kaj mislite, koliko sem dal za tri litre? Pred tridesetimi leti sem dal za 56 litrov vina 3 goldinarje, letos pa za 3 litre 6 kron. — Tako na Dolenjskem. V Ljubljani se toči vino že do 8 kron liter.

— **Drsalice.** Pišejo nam: Dan na dan se opaža, kako se drsajo otroci in tudi že večji dečki po zmrzlem snegu in po trotoarju po mestu. Nastajajo drsalice, ki so jako nevarne, zlasti kadar jih malo pokrije nov sneg. Po Zvezdi je takih drsalic polno in vidi se starše, ki imajo še veselje nad otrokom, ako se lepo podrsa po ledu. Obilo je bilo letos že nesreč vsled ledenih tal in marsikdo je padel po taki drsalici. Zato pa je dolžnost staršev in učiteljev, da otroke posvare, da se ne bodo drsali po mestu in policija naj to zabrani, da ne bo nesreč.

— **Učitelj z dežele** nam piše na novega leta dan: Nimam navade po listih tožariti, a sveta jeza me je pripravila, da v večen spomin pravičnosti naših mogotcev, ki ubogi pari — učiteljstvu kruh režejo, sledeče vrsti napišem: 40 let učiteljujem, imam tri otroke, ženo poleg sebe in čuj in strmi svet: Dne 31. maja 1917 sem prejel za mesec januar 1918 plače reci: 218 K 33 vin. V bližnji okolici službuje učiteljica od 15. julija 1917; ta je potegnila 200 K 84 vin. Bog ji blagoslovi, nisem ji zavidljiv, a jaz p o 40 l e t n e m službovanju 18 K več kot gospodična učiteljica po dobrem p o l l e t n e m službovanju! Brez komentarja. Angležu pravijo baje: Gott strafe England! jaz pa pravim: »Bog,nad cesar pravičnostjo nisem nikdar dvomil, kaznuj Šusteršiča in njegove pomagače, ki učiteljstvu kruh režejo!« — Novo leto je, rad bi si privoščil z družino vsaj pol litra vina, — dolgo ga že nisem pokusil — pa račun »ne gre skup«, torej ne bo nič. — Hvala lepa in prav veselo novo leto, gospod Šusteršič, pa še gospodu Lampetu pridenem voščilo. Živela Resnica in Pravica!

— **Oddaja sena in slame.** Deželno mesto za krmila bo dobilo v bližnjem času od vojaške uprave 10.000 *q* sena in slame za razdelitev med najpotrebnejše naročnike. Cena sena še ni znana, utegne pa znašati z vsemi stroški vred do 30 kron in za slamo do 20 kron. Naročila za seno in slamo je predložiti potom županstva d o 15. j a n u a r j a na imenovani urad in je poslati obenem znesek računa kot predplačilo proti poznejšemu obračunu. Naročniki naj tudi izjavijo, če so pripravljeni, sprejeti namesto sena slamo, ker se vojaška uprava glede krme nič ne veže in nam ni znano, koliko imamo dobiti sena in koliko slame. Krma se bo oddajala na deželo le v celih vagonih in naj se naročniki po tem ravnajo. Vagon drži povprek po 50 *q* sena in 40 *q* slame. Za kakovost blaga ne prevzame deželno mesto za krmila nikake odgovornosti.

— **Prijave za jaro semensko žito.** Kmetovalci, ki nimajo jarega žita in drugih spomladnih semen, se imajo do 20. t. m. zglasiti pri mestnem g o s p o d a r s k e m uradu na magistratu.

— **Razglas.** V členu 28 izvršilnega predpisa k ces. naredbi z dne 16. aprila 1916 drž. zak. štev. 103 določeni izpiski iz plačilnih nalogov, obsegajoči vse do 31. decembra 1917 ugotovljene odmere davka na vojne dobičke za posamezne osebe bodo od 7. do 19. prosinca 1916 tuuradno (soba št. 5) razgrnjeni v uradnih urah (8.—2.) vsakomur na vpogled. — C. kr. davna administracija v Ljubljani, dne 1. januarja 1918.

— **Umrla je v Ljubljani gospa Franja P i r č e v a,** mati odvetnika drja Maksa Pirca. Pogreb se vrši v nedeljo ob 4. uri popoldne iz Sodne ulice št. 4.

— **Vilo Wettach na Bleiweisovi cesti je kupil od ge. Marije Wettachove, veletržec g. Ivan Grobelnik v Ljubljani za 150.000 kron.**

Poročil se jutri v Črnomlju inženir Verij Schweiger z gdč. Zefiko Rozmanovo iz Gorice. Mlademu paru iskrene čestitke!

Aprovizacijske težave v Zagorju ob Savi. Pišejo nam iz Zagorja: Nujno je potrebno, da se enkrat javno spregovori radi aprovizacije našega kraja. — Sladkorja že nismo dobili skozi 3 mesece nobenega, petroleja ravno toliko časa ne. Mleka se je obljubilo po 100 litrov na dan, ki bi se naj pošiljal iz Izlak, — dobili ga še nismo nič. Krompirja smo dobili enkrat malo, potem zopet nič, drugega živeža tudi ni. Sedaj se pa govori, da bodemo dobivali mesečno le 3 kg moke, mesto 6 kg. Od česa se naj ljudstvo potem preživlja? To bi bila naravnost katastrofa za našo večinoma delavsko ljudstvo. Prepričani smo, da bodo naši občinski in delavski zastopniki vse storili, da to preprečijo. Odločno se naj na pravem mestu zavzamejo za ljudstvo. Kdor bode ljudstvu v sili priskočil na pomoč, tistega bode ljudstvo tudi pozneje poznalo. Tudi gospod okrajni glavar v Litiji se naproša, da tudi on stori vse, kar je mogoče za aprovizacijo našega kraja, kajti ljudstvo že obupava. Še je čas.

Boštjan Roš †. Dne 30. decembra je umrl v Belgradu gospod Boštjan Roš, inženir in hišni posetnik. Pokojnik je dosegel lepo starost 80 let. — V svoji mladosti vodil je gradbe mnogih cest in železnic v Bosni, pozneje se nastanil v Srbiji in si ustvaril tu svojo novo domovino. Ostal je vedno navdušen Slovenec in se je za naše narodne razmere živo zanimal. Ukvarjal se je mnogo z numismatiko in njegova prekrasna zbirka starih novcev je skoro svetovnoznana. Vrlemu pokojniku, bratu gosp. Ferdinanda Roša iz Hrastnika, bodi ohranjen častен spomin!

Umrla je v št. Vidu pri Grobelnem na Štajerskem gospa Antonija Šumer, nadučiteljeva vdova. N. v m. p.!

Umrl je junaške smrti na italijanskem bojišču posestnik in krčmar Franc Pečenko iz Rihenberga. Častен mu spomin!

Umrl je v rezervni bolnišnici v Celovcu Anton Planinec, topničar, 45 let star, doma iz Lok pri Litiji.

Padel je na italijanskem bojišču Matija Lorenc, rojen leta 1893. na Metlovi na Koroškem. Pokopan je v Motti di Livenca.

Umrl je pri Sveti Neži na Koroškem posestnik Anton Podgorec, brat monsignora Podgorca. — Na Navršnikovem vrhu je umrl posestnik Fran Močivnik. — V Vogrčah so pokopali 78letnega Breznikovega očeta.

Umrl je g. Ivan Pungaršek, bivši župan občine Ojstrica na Koroškem, star 81 let. Pri koroških mladostrelcih je služil kot rojni poveljnik.

Iz Rožeka na Koroškem poročajo, da je umrl gospod Josip Arnejc, bivši posestnik v Goričah, oče prof. drja Ivana Arnejca in nadoficijala Mateja Arnejca na Dunaju.

Ukraden tobak. V Celoveu je bilo tamkajšnjemu glavnemu založniku Peharcu na kolodvoru ukradenega tobaka za 4000 K. Založnik ne trpi škode, ker je bil zavarovan.

Izgubljenih je bilo danes zjutraj na pošti za 30 K znamk. Ker najditelj znamk ne more rabiti, naj jih prinese proti nagradi v naše upravništvo.

Zgubila se je konsumna knjižica s krušno karto za 10 oseb in nekoliko denarja na Zaloški cesti. Pošten najditelj naj jo odda na Zaloški cesti v konsumu proti nagradi.

Ukraden je bil tvrdki Grobelnik zabojček sukna v vrednosti 3000 K.

Popravek. V razglasu dež. odbora kranjskega o žrebanju obveznic 4% dež. posojila je popraviti v odstavku po 200 K izžrebanih obveznic v 7. vrsti od spodaj predzadnjo številko v 1978 namesto 1988.

Pristopajte k „Slovenski Matici". anarina 4 K, ustanovnina 100 K.

Aprovizacija.

+ **Iz seje aprovizačnega odseka, ki se je vršila 4. januarja 1918.** Prihodnji teden se bo razdeljevalo na močne izkaznice po ¼ kg kaše in ¼ kg ješprenja. Za to razdelitvijo bo mestna aprovizacija razdeljevala po pol kg moke za kuho na osebo. Kakor danes razmere kažejo, se potem skoraj gotovo ne bo moglo več razdeljevati moke za kuho. — Pekarija Trček je imela danes na svoji prodajalnici nabit napis, češ, da se ni pekel kruh, ker je zmanjkalo moke. Na ta način je hotela pekarija zvrniti krivdo na mestno aprovizacijo da zato ni kruha, ker moka ni bila nakazana. Umljivo je, da so bili odjemalci ozlovoljeni, ker so naenkrat ostali brez kruha. Zato naj bo konštatirano: Pekom je bila nakazana moka v četrtek dopoldne in so jo tudi vsi dobili. Peki so dobili nakazano pšenično moko in koruzno moko. Pšenično moko so lahko takoj prevzeli v skladišču, dočim dobe koruzno moko čez nekaj dni. Izrecno se je vsem pekom naročilo, da morajo, dokler ne pride koruzna moka, peči kruh iz same pšenične moke. Iz navedenega sledi, da je le na strani onega peka krivda, ki ni pripravil za svoje stranke v pravem času kruha. Sicer bo pa cel slučaj mestna aprovizacija natančno preiskala in krivce kaznovala. Občinstvo se pa opozarja, da takoj naznani mestni aprovizaciji vsak slučaj, če bi bilo prikrajšano pri prejemu kruha. — Dovoz prašičev je zelo majhen, vsled tega zelo trpi razdeljevanje špeha. Mestna aprovizacija pri najboljši volji ne more razdeliti več špeha, če je tako minimalen dovoz prašičev. Pretekle tedne se je nekaterim strankam v mestni aprovizaciji razdelilo pršutarje, to so prašiči brez vsakega špeha. Tudi prsutarjev mestna aprovizacija ne more več razdeljevati vsled slabega dovoza, in ker ima komaj za trg dovolj prašičjega mesa na razpolago. Zato naj stranke ne hodijo več v aprovizačni urad izpraševat, ali morejo dobiti pršutarje, ker se jim iz opisanih razlogov ne more ustreči. Tudi one stranke, ki so že dobile številke in so bile priglašene, da dobe pršutarje, jih ne morejo dobiti. — Čevlji z lesenimi podplati á 12 kron se še nadalje razdeljujejo revnim poslom. Zglasitve sprejema aprovizačni urad vsaki dan od 2. do 4. popoldne.

† **Stradamo.** Na notico, ki jo je prinesel pod tem zaglavjem predsnočnji »Slovenec« se nam poroča, da zadnje močne karte ni bilo mogoče honorirati, ker mestna aprovizacija — kar je poročala v vseh listih — ni prejela in baje tudi ne bo več dobila moke za kuho. Prihodnji teden se bo razdelilo na nove močne karte ¼ kg kaše in ¼ kg ješprenja. Pozneje bo mogoče, ako ne bo uslišana mestna aprovizacija, na pristojnem mestu na Dunaju, razdeliti le še enkrat po ½ kg moke. Ob sebi umevno pa je, da je in bo občina storila vse korake v svrho, da se položaj zboljša.

+ **Špeh za II. okraj št. 1301 do konca.** Stranke II. okraja z nakazili za mast št. 1301 do konca prejmejo špeh v ponedeljek dne 7. t. m. dopoldne na Poljanski cesti št. 18. Določen je tale red: od pol 10. do 10. št. 1301 do 1400, od 10. do pol 11. št. 1401 do 1500, od pol 11. do 11. št. 1501 do 1600, od 11. do pol 12. št. 1601 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg. Kilogram stane 9 kron.

+ **Prekajeno meso na rumene izkaznice.** D. Stranke z rumenimi izkaznicami D prejmejo prekajeno prašičje meso v ponedeljek dne 7. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od 1. do pol 2. št. 1 do 200, od pol 2. do 2. št. 201 do 400, od 2. do pol 3. štev. 401 do konca. — Ena oseba dobi pol kg, 2 in 3 osebe 1 kg, 4 in 5 oseb 1½ kg, 6 in več oseb 2 kg. Kilogram stane 4 K.

+ **Prekajeno meso za uradniške skupine.** Uradniške skupine prejmejo prekajeno meso v ponedeljek dne 7. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: prva uradniška skupina od pol 3. do 3. št. 1 do 200, od 3. do pol 4. št. 201 do konca. II. uradniška skupina od pol 4. do 4., III. uradniška skupina od 4. do pol 5., IV. uradniška skupina od pol 5. do 5. — Ena oseba dobil ½ kg, 2 in 3 osebe 1 kg, 4 in 5 oseb 1½ kg, 6 in več oseb 2 kg. Kilogram stane 4 krone.

Povišanje naročnine za „Slovenski Narod"

s 1. januarjem 1918.

Po pošti velja:

celoletno	K 36·—
½letno	„ 18·—
¼letno	„ 9·—
mesečno	„ 3·—

Za Nemčijo K 40. Za vse druge dežele K 48·—

V Ljubljani velja:

celoletno	K 32·—
½letno	„ 16·—
¼letno	„ 8·—
na mesec	„ 2·70

Položnice so prejeli vsi naročniki in prosimo, da se jih poslužijo pravočasno, da jim pošiljanje ne prestane. Neplačnikom se bode list ustavil v sredo 23. januarja

Posamezne številke stanejo 14 vinarjev.

Upravništvo „Slov. Naroda".

Razne stvari.

* **Ameriško žito.** Pogajanja entente v Buenos Airesu glede nakupa letine ugodno napredujejo. Španska in švicarska vlada si hočeta zagotoviti v Argentiniji 400.000 oziroma 100.000 ton žita.

* **Strašen umor.** V dunajski mestni plinarni je bil umorjen delavec Chalupka. Neznani storilec je izrezal iz stegna umorjenega Chalupke 30 cm dolg in 12 cm širok kos mesa do kosti in ga vzel s seboj.

* **Prof. dr. v. Schrutka †.** Profesor avstrijskega civilnoprocesnega prava na dunajskem vseučilišču dvorni svetnik dr. v. Schrutka je na svojem posestvu v Kirchdorfu umrl vsled vnetja pljuč.

* **Ruski dečki v Nemčiji.** Iz Berlina poročajo: Kakor so Nemci sprejeli v razna svoja učilišča precejšnjo število turških dečkov, tako nameravajo sedaj organizirati sprejemanje ruskih dečkov v nemške učilnice in obrate. Obrtna organizacija v Rigi se je še dogovorila s obratno komoro v Lübecku, tako da bi prva skupina ruskih učencev oziroma vajencev prišla na Nemško v Veliki noči 1918.

Prosveta.

— **Koncert Maje pl. Strozzijeve v Ljubljani** dne 19. decembra 1917 je nudil umetniški užitek prve vrste. Gospa Strozzi je izvajala izbran spored opernih spevov in pesmi. Briljirala je v izvajanju velike koloraturne arije iz opere »Lakme«. V tej težki, visoki ariji in v drugih mirnejših spevih iz Toske, Dalile in v koncertnem valčku je dokazala, kako odlična operna pevka da je. Pevke glas je čist, svež, zvočen, poln mojstrsko izšolan, in njeno predavanje je toplo, z mogočnim duševnim izrazom napolnjeno. Njena brezhibna koloratura služi duševnemu izrazu, toploti čustvovanja in ne hladu tehnike. Toplota glasu in velika duša pevke - umetnice prevzame poslušalca. Strozzijeve predavanje se da primerjati veliki Swärdströmovi, marsikatero komorno pevko nadkriljuje. Biserni staccati se bleskečejo kot briljanti. Nepričakovano iznenadilo nas je, da smo v koncertu spoznali, da Maja pl. Strozzi ni samo velika operna pevka, temveč da je tudi velika koncertna pevka, kar je treba posebno poudarjati. Ravno koncertnih pevk z idealnim utisom predavanja nimamo mnogo. Lažje je z opernimi efektnimi arijami briljirati, nego v koncertu lirične pesmi z velikim duševnim izrazom uveljaviti. Nove lirične pesmi hrvatskega, modernega skladatelja Petra Konjovića je predavala Strozzijeva v družbi z izbornim pianistom gospodom Pečićem s tako finim umevanjem, s toliko toploto in tako velikim duševnim izrazom, da so sicer težje dostopne moderne skladbe segle občinstvu globoko v srce. Čutapolno hrepenenje v iščekivanju, priprostost in klasična lepota Večerne pesmi, tu sentimentalna jugoslovanska otožnost, tam strastni izraz močne ljubezni globoko učinkujejo. Nekaj posebnega, originalnega, karakterističnega in mogočnega je v hrepenečem spevu »Allah ekber«. Melodija te pesmi sega daleč v Balkan. Konjović polaga veliko izraza, misli in slikanja v klavir. Njegov klavirski stavek je vseskozi moderen. Le povsem zrelo umetniško predavanje more njegove pesmi uveljaviti! Pevka in njen diskretni spremljevalec gospod pl. Pečić sta bila v izrazu in predavanju ena duša. Vse spremljevanje je bilo izcizelirano, fino, v duhu skladbe izvedeno. Maja pl. Strozzi je dosegla velik triumf. Zasluženе pohvale in odobravanja ni bilo konca. Žalibog, da zaradi neugodnega časa pred božičnimi prazniki ni bil koncert tako posečen, kakor bi bilo želeti. Navzoče občinstvo pa je bilo skrajno navdušeno in zadovoljno. Veselilo se je umetnosti velike jugoslovanske pevke Maje pl. Strozzijeve. — Radi dolgotrajnega odobravanja je morala pevka na koncu koncerta še sedem znamenitih slovaških narodnih pesmi Novákovih dodati.

Jubilej Marije pl. Ružičke - Strozzijeve v Zagrebu. Petdeset let trajno biti igralka, to je pač izreden dogodek v svetu dramatične umetnosti, a biti petdeset let vzdržema prva zagrebška igralka, heroina, na kateri leži glavni del repertoarja, to je čudovito izjemen slučaj. Dne 3. januarja 1868 je Marija Ružičkova nastopila v Zagrebu prvič v Eyrovi drami »Lowoodska sirota«, takoj kot zrela umetnica, in 3. januarja 1918 je nastopila zopet v naslovni vlogi Sardouove »Fedore«, ki jo more igrati le sveža, mlada, krepka in lepa umetnica. In to je baš tista njena tajnost, da se je znala ohraniti do danes mlado, svežo, temperamentno ter da igra še kot starka največje vloge klasičnega, modernega in najmodernejšega repertoara. Obseg njene umetnosti je naravnost ogromen. Ne pretirava ne v gestah, ne v kretnjah, stremi z najkrasnejšim uspehom vselej za harmonične celine v tonu, izrazu lica, držanju telesa in značaju glasu. Vzorna klasična šola, poglobljena z realistično tehniko, ima v njej zares sijajno zastopnico, ki zna biti vedno nova, vedno zanimiva. Zato je njena mladost nevenljiva na odru in njena priljubljenost v Zagrebu, v Belem gradu in po drugih jugoslovanskih mestih vedno ista. Mlad slovenski umetnik na zagrebškem odru se je piscu teh vrst izjavil: »Dobre, vrle umetnice ima naše hrvatsko kazalište. Lahko se mi igra z marsikatero, toda med vsemi ima največ žara, duha in temperamenta še vedno gospa — Strozzijeva. Čudovito je, kako krasna zna biti ta sijajna umetnica na odru, koliko čustva, gorkote in življenja je v njej! Igrati z njo kot partner je zame umetniški užitek najvišje vrste!« In Slovenec ima šele nekaj nad 30, ona pa že blizu 70 let! — Tudi na slovenskem odru je slavila jubilantka svoječasno triumfe. Njen divni glas z najširjim registrom tonov in njena plemenita, do najničnejših hipov veleokusna igra sta Slovence navdušila. Še na odru v stari čitalnici nam je zaigrala Moserjevo »Debohro«, v novem deželnem gledališču Schillerjevo »Marijo Stuartovo« itd. K njenemu kulturnemu jubileju izrekamo torej tudi Slovenci svoje čestitke. — Iz Zagreba nam poročajo: Kako ljubi hrvatski narod to izborno svojo igralko in kako mu je prirastla k srcu, se je pokazalo pri svečani predstavi v zagrebškem gledališču. Obsipali so jo s pozdravi, darovi, venci, cvetjem, velikansko navdušenje je prevevalo občinstvo ves večer, da so umetnici pritekle solze veselja nad tolikimi pojavi spoštovanja in ljubezni. Hrvatski narod pa je v istini dolžan umetnici za njeno uspešno sodelovanje pri dviganju gledališke umetnosti med njim hvaležnost in priznanje. Narodni dar umetnici znaša 50.000 kron.

— **Krasna mladinska knjiga »Martin Krpan«,** ki jo je izdala »Nova založba«, opremljeno s slikami Hinka Smrekarja, je najlepše darilo za našo mladino. Dobi se v »Narodni knjigarni« v Ljubljani, ki jo razpošilja po pošti s knjigotrškim pribitkom za 6 K 05 vin. Istotam se dobiva Ivana Cankarja najnovejše delo »Podobe iz sanj« za 4 K 80 vin. Obe knjigi sta vzbudili v slovenski javnosti največjo pozornost in se silno pridno kupujeta.

Gospodarstvo.

— **Mestna hranilnica ljubljanska.** Promet meseca decembra 1917. leta. 1839 strank je vložilo 2.294.745 kron 09 vin.; 1303 stranke so dvignile 1.600.116 kron 10 vin., torej več vložilo 694.628 kron 22 vin. Stanje vlog s kapitaliziranimi obrestmi vred 66.756.590 kron 07 vin. Število vložnih knjižic 35.191. V IV. četrtletju 1917 se je hipotečnih in občinskih posojil izplačalo 60.946 kron 51 vin., vrnilo 1.701.366 kron 51 vin. Stanje posojil 27.309.981 K 88 vin. 66

— **Ljubljanska kreditna banka.** V mesecu decembru 1917 se je vložilo na knjižice in na tekoči račun 9,111.907 kron 44 v, dvignilo pa 15.000.234 kron 70 vin. Stanje vlog koncem decembra 1917. leta 39 miljonov 738.669 kron 31 vin. 49

— **Češka industrijalna banka.** Stanje denarnih vlog je znašalo koncem januarja 1917. leta 215,532.062 K 81 vin. 59

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Valentin Kopitar.**

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Opozarjam

cenjeno občinstvo, da je dospela večja pošiljatev

ŠIVALNIH STROJEV.

Prosim torej, kdor je stroj naročil ali se za istega zanimal, da se oglasi čimpreje v trgovini

J. PETELINCA, LJUBLJANA, Sv. Petra nasip št. 7.

Tovar. zaloga šival. strojev.

Istotam se kupita dve izložbeni omari.

Brez posebnega obvestila.

Antonija Pečenko roj. **Colja**, naznanja v svojem in v imenu ostalih sorodnikov, vsem prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je moj iskrenoljubljeni soprog, ozir. oče, gosp.

Franc Pečenko

posestnik, krčmar itd.

umrl junaške smrti dne 5. decembra 1917, pokopan v vasi Tolmezzo, dne 6. decembra t. l. — Bodi mu lahka zemljica.

Žalujoča soproga. Ludovik, sin, Gizela, hči Frančiška, mati.

V RIHEMBERGU, dne 30. decembra 1917. 65

Brez posebnega obvestila. + Ruski pogrebni zavod v Ljubljani.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo, da je naša ljubljena mati, gospa

Franja Pirc

vdova ekspeditorja južne železnice

danes, po dolgem in težavnem potu dospela do svojega cilja.

Dne 6. t. m. ob 4. uri popoldne jo prenesemo iz hiše v Sodni ulici št. 4 k večnemu počitku k Sv. Križu. 52

LJUBLJANA, dne 4. januvarja 1918.

Dr. Makso Pirc, Emilija Pirc, Emanuel Pirc.

Naznanilo.

Tiskovna zadruga z o. z. v Ljubljani bo izdajala letos

„Ljubljanski Zvon"

pod pomnoženim uredništvom (Oton Župančič, odgovorni urednik, A. Loboda in M. Pugelj) na 80 straneh (dozdaj 56), od katerih bo odpadlo na listek 20—25 strani. Vsled pomanjkanja papirja bomo tiskali »Ljubljanskega Zvona« le toliko izvodov, kolikor je sedanjih naročnikov in kolikor se bo priglasilo ter vplačalo novih narbčnikov do 15. tekočega meseca.

Ponatis prve številke, kakor lanske leto, je letos radi pomanjkanja in draginje papirja izključen.

Naročnino (letno 20 K, polletno 10 K) naj oddajajo ali pošiljajo novi naročniki upravi »Ljubljanskega Zvona« v Ljubljani, Sodna ulica 6, pritličje desno. Za stare naročnike bo prvi številki priložena položnica.

Proda se

1. Aeotin aparat uporaben za 1—20 luči, 1 fotografični aparat 9×12, 1 elektrooblačna svetilka kompletna 1 laterna magika in 1 popolnoma nov aparat za kuhati brez ognja. Ponudbe na upravo „Slov. Naroda" pod „Aparat/4882."

Proda se

breje koze dveletne samske pasme 200—220 K kom. **MAYFORTHOVA** stiskalnica na vijak, 3 obroči. Koš ima v premeru 58 cm, visok 55 cm K 200·— **SEDLO** z novo sukneno podlogo in jermenjem K 300·— Vpraša se v hotelu Union Dobrna pri Celju. 54

Zajamčen uspeh. Tisoče zahvalnih pisem na ogled.

Bujne, lepe prsi

dobite ob rabi mod. 4467

Dr. A. Rix kreme za prsi garantirano neškodljivo za vsako starost, zanesljiv uspeh. Rabi za zunanje. Edina krema za prsi, ki jo vsled čudovitega učinka prodajajo lekarnarji, dvorne parfumerije itd. Poizkusni puščica K 5·—, velika puščica, zadostna za uspeh K 10·—. Razpošiljanje strogo diskretno.

Kem. dr. A. Rix preparati, Dunaj IX., Lichtenwerdergasse 6/2.

Založno v Ljubljani: Drog. Mayr in „Adrija". Založno v Mariboru: Ivan. Schönwerth, Slov. gosp. in parf. Kolleva. V Trstu: Prof. Andreoni, Corso 3.

Velikanski spored v

KINO CENTRAL v dež. gledališču

V soboto 5. januarja ob pol 6., 7. in 9., v nedeljo 6. januarja ob pol 5., 6., pol 8. in 9. zvečer, v ponedeljek 7. januarja ob pol 6. 7. in pol 9. zvečer:

Boj na visokih gorah.

Dva dela. Čudeži gorskega sveta. — Krasna fotografija. — Čudeži hrabrosti in vztrajnosti.

Nordisk spored: **Nordisk spored:**

Mož brez milosti.

Nordisk drama v 4 dejanjih.

Ni za mladino. **Ni za mladino.**

Na posebno željo:

V soboto 5. januarja ob 4. popoldne in v nedeljo 6. januarja ob pol 11. dopoldne in 3. pop. in v ponedeljek 7. januarja ob 4. pop.:

Družinske predstave

z bogatim, izvrstnim sporedom, priložno tudi mladini.

Prednaznanilo: **Boršnik v filmu: „Matija Gubec"**

+

Tužnim srcem javimo vsem sorodnikom in prijateljem bridko vest, da je naša ljuba mamica, oziroma babica, itd., gospa

Antonija Šumer

nadučiteljeva vdova

dne 2. januarja 1918, po kratki bolezni v 70. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

SV. VID GROBLNO, dne 3. jan. 1918.

58 Žalujoče rodbine:

Šumer, Kurbus, Brinšek.

Hiša v mestu se kupi. Pismene ponudbe z navedbo cene na upravništvo »Slovenskega Naroda« pod „štev. 100/88".

:: Vajenec :: 55
se takoj sprejme
F. K. Kaiser, Selenburgova ul. 6.

Mesečno sobo
za takoj išče soliden miren gospod ki se nerad seli. Takojšnje ponudbe na upravništvo »Slov. Naroda« pod „miren / 68".

200 K nagrade
onemu, kateri preskrbi mirni stranki (vdovaz 1 letno deklico) moderno stanovanje s 3. ali 4 sobami takoj ali najkasneje do 1. februarja Hišni pove upravn. „Slov. Naroda". 4570

Posestvo nedaleč od Karlovca na Hrvaškem, posloje, 20 j. hov polja travnikov, sadovnjak, vrt, zelo dobra zemlja se da v najem ali proda. Pojasnila daje Benetić p. Draganić pri Karlovcu. 4 94

Izvežbana prodajalka
se išče za neko glavno zalogo tobaka na Sp. Štajerskem Kavcija potrebna. Nastop takoj. Ponudbe v obeh jezikih naj se pošljejo do 10. t. m. na upravništvo »Slov. Naroda«, da dobe natančnejša pojasnila. 42

Izgubil se je pes Dobermanske pasme črn z rumenimi nogami. I. znaša 702 nosi na ime Rabel ali kdo bi ga, za oddalo proti primerni nagradi gosp. v Hranovi ul. št. 8 pri Poštnu. 53

Čevljarske pomočnike
sprejmemo v delo
:: Vojna čevljarna v Ljubljani. ::
Plača po dogovoru in sedanjim razmeram primerna. — Ponudbe naj se pošljejo na Zavod za postrevanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22, kjer naj se čevljarji, ki žele vstopiti v službo v svrho dogovora osebno zglasijo od 9. ure dopoldne do 2. ure popoldne. 4 21

Sprejme se več spretnih
zidarjev, tesarjev, mizarjev, in stavbnih ključavničarjev
proti dobri plači, prosti hrani in stanovanju. Pri glasiti se je pri stavbeni tvrdki
G. Tönnies, Ljubljana, Dunajska cesta št. 35. 62

Vsaka dama naj čita

mojo velezanimivo navodilo o
modernem negovanju grudij.
Iskušen svet pri vpadlosti in pomanjkanju bujnosti. — Pišite zaupno na
Ido Krause, Požun, Pressburg Ogrsko
Schanzstrasse 2. odd./41.

Higijenična manufaktura
Julij Slezak
Wien, Mariahilf. P. 0
Dunaj I.

Zahtevajte gratis in franko katalog o higijeničnih predmetih

Sprejmem takoj ali tekom meseca januarja
4 trezne zanesljive hlapce
samske ali oženjene tudi invalidi niso izključeni ker je služba lahka. Zglasiti se je Kolodvorska ulica št. 6 od 12. do 1. ure opoldne. — Kočevina, c. kr. vojni hlevar, Ljubljana. 64

: Inteligentna gospodična :
trgovsko izobražena, izurjena kontekcijske in modne stroke želi vstopiti. Gre tudi izven Ljubljane. Cenjeni dopisi naj se pošljejo na upravn. »Slov. Naroda« pod „Inteligentna / 4892".

Izgotovljena z cigaretnim papirjem družbe z omejeno zavezo Saybusch, Galicija
Vsled pravočasne oskrbe surovin zamoremo točno, ceni in redno dobavljati.

Framydol je sredstvo za pomlajenje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brado v lepo temno pobarva 1 steklenica s poš. vred K 2·70.

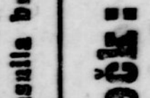
Rydyol je zoper vsako, ki živo prizadi hlodo las. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštnino vred K 2·45.

Naslov za naročila:
Jav. Grolich, Engel-Drogerie,
Brno štev. 639, Moravsko.

Iščem vzgojiteljico
za nekaj ur dnevno k 2 in 3 letnemu dečku. 63
Kje pove upr. »Slovenskega Naroda«.

Čisto gosje perje.
1 kg belega nepukanega 10 K, 1 kg belega nepukanega 5 K, 1 kg belega nepukanega 3 K 20 v, 1 kg belega pukanega 24 K, 1 kg belega pukanega 16 K, 1 kg belega pukanega 10 K, pošilja po pošt. po 5 kg I. Holde Nová, Praga-Smichov, Klasterského trida 1. 32

PECIVO
nekaj keksa, lecta, sladkarije, bonbone, čokolade, oslajen kakao, nadomestek za čaj in kavo, toaletno umetno milo, boraks, tvarino za kolače, torte, močnato jubo in druge juhe razpošilja proti vposlatvi zneska od 200 K naprej. Poskusna pošiljatev po tvrdki M. Le pitsch. Gradec, Klosterwiesgasse 49. 44

Nadomestilno
toaletno milo
parfumirano
v elegantnih kartonih
fino opremljeno
ducent 14·40 kron.
Trgovci večji popust!
Dobiva se pri tvrdki
Milan Hočevar
Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 28.
Po pošti pošilja se le od 5 ducatov naprej.

Klavir, harmonij in pianino
kupi učitelj glasbe. Naslov, kje se lahko ogleda, se prosi pod „Glasba 37" na upravn. »Slov. Naroda«. 37

Išče se pošteno
dekle za sobarico.
Znati mora šivati. — Kje, pove upravn. »Slov. Naroda«. 36

Zamaški.
Plačam za cele nezlomljene zamaške za steklenice per kg K 35·—
za brezhibne cele šampanjske naravne zamaške za kos K 1·20
ter prevzamem vsako množino po povzetju. 45
A. KOHN, Praga, Karlin 496.

Nc 540/17-1. 31

Oklic.
Na prostovoljni sodni dražbi se bode prodalo
dne 19. januarja 1918 ob 10. uri v Prosenjakovcih h. št. 23
sedem gozdnih parcel v izmeri 13 ha 35 a
last tuk. g. Francetu Filipiču, posestniku v Prosenjakovcih.
C. kr. okr. sodišče na Vrhniki,
odd. I, dne 31. decembra 1918

Velika zaloga na enostavna
strugarska dela
se takoj oddaja. Ponudbe na upr. »Slov. Naroda« pod „Strugar". 4554

Mesečna soba
z dvema posteljama se odda takoj v najem. — Kje, pove upravn. »Slov. Naroda«. 12

Asp. pharm.
z dveletno prakso išče mesta. — Pismene ponudbe na upravn. »Sl. Nar.« pod „lekarna 29". 29

Odda se hlev za 5 konj
s 1. majem 1918.
Kje, pove upravn. »Slov. Naroda«.

Proda se
hiša v Brežicah št. 82
in k tej pripadajoča pravica v vrbini na prostovoljni dražbi dne 6. prosinca 1918 ob 3. uri popoldne. Kupci se vljudno vabijo
Jozefa Zalokar.

Prodajo se v Jabloni pri Ilir. Bistrici trije enonadstropni
graščinski hlevi
obsežni 1600 m² pripravni za prezidavo v stanovanja z dvoriščem in zelenjadnim vrtom — zemljišče se lahko prikupi. Natančneje se izve pri A. Bervarju, Vodovodna cesta št. 28 v Ljubljani. 4440

Zahteva orehov.
Z odredbo z dne 27. novembra 1917 dež. zak. list št. 57 je kranjska deželna vlada dala pod zaporo ves kranjski pridelek orehov letine 1917 za preskrbo prebivalstva. Vkljub zapori smejo posestniki orehov porabljati tisto množino, katero potrebujejo v svojem gospodarstvu, tudi smejo prodajati neposrednim porabnikom, vendar pa z omejitvijo, da se sme enemu in istemu porabniku oddati kvečjemu množino 10 kg. Ne krateč ta izjemna določila, so pridelovalci, hranilci, trgovci in drugi dolžni, svoje zaloge orehov ponuditi v nakup deželni poslovalnici za sočivje in sadje pri
Kranjski aprovizacijski družbi Gradišče 10 I.
Podpisana poslovalnica za sočivje in sadje s tem pozivlja vse prebivalce, hranilce in trgovce orehov, da ponudijo svoje zaloge zanesljivo tekom 5 dni. Poslovalnica za sočivje in sadje bo plačala po kakovosti blaga do K 5·— za kg. Dotični, ki svoji dolžnosti glede natnanila oz. ponudbe ne bodo pravočasno zadostili, so kaznivi; razun tega se jim bo oddali podvržene zaloge po znatno nižjih cenah prisilno odvzelo.
Deželna poslovalnica za sočivje in sadje, Ljubljana.

GOZDI
z mešanim lesom, ki se more takoj sekati v izmeri okolu 17 ha ali 29 oralov, ležeč ob železnici z zelo ugodnimi poti se prodajo skupno ali po parcelah. Reflektanti naj naznanijo svoje naslove pod „Gozdi" na upravništvo »Slov. Naroda«, da dobe natančnejša pojasnila. 4573

Karel Linhart
urar
Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 7.
Zaloga vseh vrst žepnih ur, ur na nihalo s polnim bitjem, stenskih in kuhinjskih ur, budilk
Nikljaste ve ne ure, ure v zapestnicah z radijevim kazalnikom ali brez njega, zaloga srebrnih in nikljastih ur „Ome ga" po najnižjih cenah. 131
Popravila se izvršujejo najbolje.

Josip Jug
pleskarski in likarski mojster
Ljubljana, Rimska cesta št. 16.
se priporoča cenjenemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Jamčim da delam samo s pristnim firnežem.
Solidna in točna postrežba.

Toaletno milno nadomestilo
parfumirano, elegantno opremljeno, 2½ tuc vsebina kartona Cena franko K 26·50. Dobavlja:
Lang & Co., Osjek 1,
Hrvaško, Zupni trg 1.
Naslov za brzojavke:
Langcomp, Osijek.

Prazne vreče
vsake vrste, suho sobo, kumin, janež in druga semena kupuje vedno in v vsaki množini, ter plačuje po najvišjih dnevnih cenah
trgovska firma
J. Kušlan, Kranj, Gor.

Vojaški koledar za l. 1918
z imenom
Slovenski vojak
je ravnokar izšel ter se dobiva vezan in krasno s slikami opremljen v vseh knjigotržnicah v Ljubljani in v raznih trgovinah po deželi po 1·50 K. Razpošilja ga na tudi založnik Janko Rep. Jeglič, šolski voditelj v Ljubljani, ki daje običajen trgovski popust vsem, ki naroče večjo množino izvodov.
P. n. trgovci, učitelji in sploh prijatelji ljudstva, naročajte vojakom in drugim to potrebno knjigo!
Naši stroje po pošti nakaznici!

Ivan Bizovičar
umetni in trgovski vrtnar
Ljubljana 339
Kolezijska ulica št. 16
priporoča svoje bogato opremljeno vrtnarstvo ter okusno izdelane vence, šopke in trakove.

:: Izposojevanje ::
ob raznih prilikah drevesne cvetlice, lahko tudi cvetlične dekoracijske cvetlice za dvorane in balkone
Vsakovrstne sadike do najžlahtnejših cvetlic in zelenjadi. Sprejemam naročila na deželo. Vsa naročila se izvršujejo točno in solidno.
Brzojavke: I. Bizovičar, vrtnar, Ljubljana.

Ženitna ponudba.
35-letni vdovec, z dvema 8 in 10 let starima otrokoma javni uslužbenec v Ljubljani, želi poročiti z gospodično ali vdovo 25—35 let staro. Samo resne ponudbe, če mogoče sliko na uvravn. „Slov. Nar." pod „150/57". 3

LASNE KITE
najboljše kakovosti po 10 14, 18, 20 in 24 kron; lasne podloge in mrežice, lasne masti, puder itd.
Kupujem zmedene ženske lase.
Štefan Strmoli
Ljubljana, Pod Trančo št. 1.
Pozor! Zaradi vpoklicanja v vojaško službovanje je lokal odprt samo zaprodaje blaga in sicer vsaki dan samo od 9 do ½1 in v nedeljo od 9 do 11 ure dopoldan.

Prej v Gorici. **F. Ratjel** Prej v Gorici.
Ljubljana, Stari trg številka 28.
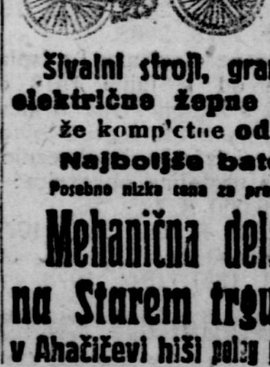
Možka in ženska dvokolesa
Šivalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke že kompletne od 2 K.
Najboljše baterije.
Posebno nizka cena za preprodajalca.
Mehanična delavnica na Starem trgu št. 11
v Ahačičevi hiši poleg gorišče kleti.

9. c. kr. avstr. razr. loterija.
2. razred. 2. razred.
Pri naši poslovnici kupljene srečke so zadele:
K 300.000 glavni dobitek:
št. 10.202, izžreban dne 16. oktobra 1915., IV. let.
K 100.000 glavni dobitek:
št. 88.805, izžreban dne 11. oktobra 1917 VII. let.
K 60.000 . . . . . št. 60.606,
„ 30.000 . . . . . „ 68.435,
„ 10 000 . . . . št. 7.788. 130.169,
„ 5.000 . . . . . št. 68.425,
mnogo dobitkov po K 2000, 1000, 800, 400 in veliko število dobitkov po K 200.
Na dobitkih smo izplačali K 1,399.600·—
Prihodnje žrebanje bo 15. in 16. januarja 1918.
Izžrebalo se bode 3208 dobitkov v skup. znesku K 591.800·—.
Srečke prodaja
Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani,
kot poslovnica c. kr. avstr. razr. loterije in njene podružnice v Celju, Celovcu, Trstu Splitu, Gorici (sedaj v Ljubljani)
Cena srečk za igralce 1. razreda!
¹/₁ K 40·—, ½ K 20·—, ¼ K 10·—, ⅛ K 5·—.
Igralni načrti in vsa pojasnila brezplačno.
¹/₁ K 80·— ½ K 40·— Cena srečk: ¼ K 20·— ⅛ K 10·— Cena srečk:
Dobitki se izplačajo takoj brez odbitka.

C. kr. priv.
Delniški kapital K 60,200.000·—.
Rezerve „ 17,000.000·—.
Stanje den. vlog na hran. knjižice 31. okt. 1917:
K 214,681.380·—.
Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer
Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864.
Dvojni Marijin trg-Sv. Petra cesta (v hiši „Assicurazioni Generali").
Ustanovljena 1864. — 33 podružnic.
Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige tor na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in pošiljanje nanje.
Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samopostrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastni zaključek stranke. — Oprav. c. kr. razr. loterije. Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Amerike.
Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančne stroke spadajočih transakcijah vestno in brezplačno.
Brzojavke: Prometna banka Ljubljana. — Telefon štev. 41

OGLJE

se kupuje v veči množini. Ponudbe na:

H. KILLER, Dunaj V, Kettenbrückengasse št. 7.

Mostne tehtnice

(Brückenwagen) vseh velikosti in sistemov za tehtanje vozov in živine izdeluje 4423

Ivan Rebek, Celje.

Izšel je „VEDEŽ"

splošni žepni koledar z notesom za leto 1918

z vsestransko najzanimivejšo vsebino za vsakega, **„Vedež"** je neobhodno potreben svetovalec in vodnik vsakemu brez razlike tolike civilistu kolikor vojaku. Zato napravite svojcem gotovo največje veselje, ako jim ga pošljete **„Vedeža"**.

„Vedež" za leto 1918

poklanja svojim častitim odjemalcem in naročnikom pregleden in natančen slovenski zemljevid italijansko-avstrijskega bojišča, ki sega od naše Ljubljane pa tja do gardskega jezera ter od koroške meje do konca Istre.

„Vedež" je odločil **tudi 20 krasnih dobitkov** ki bodo izžrebani dne **31. marca 1918**, zato je vsak izvod „VEDEŽA" označen s številko. (Natančnejši popis v „Vedežu".)

Cena v lični vezavi K 1·20.

„Vedež" se naroča v založni knjigarni J. ŠTOKA Trst, ulica Molin piccolo 13.

Kdor jih naroči 10, dobi enajstega povrhu.

Da se prihranijo razmerne previsoki stroški za posamezne izvode po povzetju, naj izvolijo p. n. naročniki poslati (tudi v znamkah) poleg cene še 30 vin. za poštnino. — Večja naročila se pošiljajo po povzetju. — Preprodajalci dobijo 25% popusta. 4529

Priporočamo specijalno

damsko in otroško konfekcijo

zelo solidne tvrdke

M. Kristofič-Bučar

Ljubljana, Stari trg št. 9. — Lastna hiša.

Najnovejše **KOSTUME** Najnovejša

Plašče, jope

BLUZE KRILA

Zalne — domače obleke Perilo, čepice, športne klobuke in steznike.

Otroške oblekice in obleke za mladenke!

Higienično perilo in druge potrebščine za novorojenčke.

Pošilja na izbiro tudi na deželo.

Št. 138/18. 47

Razglas.

Dne 2. januarja 1918 so bile izžrebane nastopne **obveznice 4% deželnega posojila:**

3 komadi po 20.000 K i. s.: 24, 40, 78.

3 komadi po 10.000 K i. s.: 16, 18, 86.

70 komadov po 2.000 K i. s.: 6, 10, 69, 75, 179, 188, 203, 223, 306, 323, 396, 472, 475, 476, 484, 503, 505, 535, 541, 565, 573, 580, 612, 639, 657, 677, 692, 703, 711, 751, 816, 841, 842, 849, 880, 903, 911, 930, 1022, 1033, 1058, 1116, 1151, 1165, 1179, 1349, 1363, 1435, 1467, 1534, 1539, 1585, 1652, 1678, 1703, 1717, 1781, 1801, 1805, 1824, 1836, 1885, 1915, 1916, 1922, 1982, 2013, 2023, 2099, 2121.

163 komadov po 200 K i. s.: 1, 45, 68, 78, 100, 110, 116, 118, 139, 142, 143, 149, 152, 153, 192, 195, 199, 213, 240, 264, 283, 284, 300, 326, 338, 361, 407, 417, 470, 488, 511, 525, 529, 533, 543, 546, 561, 562, 593, 594, 636, 645, 660, 668, 675, 691, 721, 736, 737, 749, 756, 813, 839, 845, 852, 878, 882, 892, 924, 942, 980, 991, 997, 1051, 1065, 1085, 1136, 1181, 1243, 1255, 1258, 1263, 1285, 1292, 1308, 1329, 1336, 1374, 1375, 1404, 1507, 1520, 1529, 1530, 1531, 1556, 1560, 1561, 1611, 1621, 1634, 1684, 1699, 1719, 1722, 1824, 1830, 1834, 1901, 1915, 1920, 1946, 1988, 2063, 2078, 2088, 2105, 2114, 2129, 2146, 2156, 2161, 2168, 2189, 2201, 2212, 2213, 2230, 2242, 2256, 2271, 2290, 2306, 2328, 2371, 2378, 2388, 2430, 2462, 2495, 2512, 2516, 2521, 2525, 2536, 2540, 2549, 2564, 2625, 2705, 2716, 2729, 2770, 2778, 2791, 2795, 2798, 2804, 2810, 2833, 2845, 2847, 2853, 2857, 2864, 2866, 2911, 2920, 2938, 2951, 2965, 2973, 2988.

Navedene obveznice bo izplačevala kranjska deželna blagajna v Ljubljani od 1. julija 1918 dalje v imenski vrednosti; izplača jih pa tudi s kuponi vred 3 mesece pred doteklim rokom proti plačilu 4% eskomptne pristojbine.

Od prej izžrebanih obveznic 4% deželnega posojila so doslej neizplačane nastopne obveznice:

po 20.000 K štev. 26,

po 2.000 K štev. 1028, 1079, 1546, 1547, 1550, 1894,

po 200 K štev. 77, 111, 308, 360, 575, 648, 1068, 1069, 1340, 1603, 1641, 1644, 1975.

Deželni odbor kranjski,

v Ljubljani, dne 2. januarja 1918.

Dobavljamo

barvne trakove za vse vrste pisalnih strojev, karbonski papir (ogljen papir) v vseh barvah, kuvertoke (kuvrtno sistemo) in vertikal- reg. mebije in mape, pomnoževalne aparate in pritikl. (ovoščen papir in barve)

„Remington" pisalnih strojev del. družba z o. z., Dunaj I., Franz Josefs-Kai 15 in 17.

G. F. Jurásek

uglašovalec klavirjev in trgovec z glasbili

Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Edina tovarna, tvrdka za uglašovanje klavirjev in harmonijev ter popravila vseh glasbil. Vse to dela izvršujem strokovno in cene. Glasbenim šolam uglašuje koncertno in **G. F. Jurásek.**

Št. 139/18. 48

Razglas.

Dne 2. januarja 1918 so bile izžrebane nastopne **obveznice 4½% deželnega posojila iz l. 1917:**

2 komada po 10.000 K i. s.: 6, 8.

19 komadov po 2.000 K i. s.: 4, 98, 292, 298, 333, 508, 522, 549, 578, 659, 661, 662, 758, 766, 782, 791, 969, 1021, 1031,

11 komadov po 1.000 K i. s.: 60, 88, 152, 250, 315, 364, 551, 585, 651, 661, 714.

15 komadov po 200 K i. s.: 129, 158, 295, 298, 468, 527, 554, 718, 724, 733, 739, 762, 800, 912, 954.

Navedene obveznice bo izplačevala kranjska deželna blagajna v Ljubljani od dne 1. aprila 1918 dalje v imenski vrednosti; izplača pa jih tudi s kuponi vred tri mesece pred doteklim rokom proti plačilu 4½% eskomptne pristojbine.

Deželni odbor kranjski,

v Ljubljani, dne 2. januarja 1918.

J. WANEK, krznar, Sv. Petra cesta 19.

Kupujem kože vseh vrst divjačin, lisice, kune itd. po najvišjih dnevnih cenah.

Vse vojaške predmete!

Za preprodajalce

priporočam po **znano nizkih cenah** svojo zalogo

Zvezd vseh vrst	cgal. sukna	glavnikov,
port	gumbov vseh vrst in pritiklin	krtač
portepejev		mila
med. obvez	izgotovlj. uniform	zobne paste
redov	dežnih plaščev	brilantine
sabelj	kožuhastih vrač	pudra
bajonetov	kožuhov vseh vrst	instrumentov za nohte
mečev	čepic	parfumov
kap	odznakov	ogledal
pasov	rož za čepice	brivskih aparatov,
čepic	ovratnikov	potnih necessairejev
rokavic	vseh toaletnih in galanterijskih predmetov	ročnih kovčekov velikih in malih
ovojnih gamaš		
usnjenih gamaš		
vojaškega sukna		

Splošni zavod za uniformiranje

Rudolf Bodenmüller

Ljubljana, Stari trg 8.

Ročne mline za mletev

vseh vrst žita priključne prodaja

Adolf Oppenheim, Mor. Ostrava, Brückengasse 13.

Srbečica, hraste, izpuščaji

izginejo kar najhitrejše po uporabi „Dr. Fleischa originalnega rujavega mazila". Brez duha in ne omaže. Mali lonček K 2·30, veliki K 4·—, družinska porcija K 11·—. 532

Dr. E. Fleischs Kronen-Apotheke (Győr), Raab Ogrsko.

Čaj **„Rubikan"** Čaj

postavno varovan

1 paket	= 100	kartonov štev.	1	K	40—
1 „	= 100	„ „	2	„	80—
1 „	= 100	„ „	3	„	160—

Razpošiljanje proti vpošlatvi zneska ali po povzetju. Trgovcem na debelo popust. Zastopniki se iščejo

Lang & Komp., prodaja čaja „Rubikan"

OSIJEK, Slavonija. Telegrami: Langcomp. 3988

Telefon 46.28 **Telefon 46.208**

Artika jako fino lepilo

alkalija prosto, kot nadomestilo za arabski gumi in dekstrin

takoj za rabo, v tenkih plasteh namazano, skoro brezbarvne, hitro se sušeče lepilo, ki se izborno prime, za vso kartonažno industrijo za nalepljenje etiket na papir, usnje, steklo in pločevino posebno prikladno, dobavlja v posodah á 5, 12½ in 50 kg, v sodih à 250 kg iz tovarne novštevši embalažo

CEH & BLITZ, Dunaj XX/2, Dresdenerstrasse št. 83.

Novo! **Korkon-zamaški** Novo!

najboljše nadomestilo sedajnosti za probkove zamaške, za vsako tekočino uporabni. Korkon-zamaški so elastični.

Cene za Korkon-zamaške:

za steklenice po ½ litra à 70 vin.
„ „ „ ¾ „ „ 90 „
„ „ „ 1—1½ „ „ 100 „

za sode po naročilu od 120 do 300 K za 1000 kosov iz tovarne po povzetju. 38

Mali lekarniški zamaški in za črnila se izdelavajo po naročilu.

Ponudbe na tovarno zamaškov

L. Jurić

Zagreb, Hrvatsko.

Vojno posojilno zavarovanje

omogočuje vsakomur, da podpiše vojno posojilo z majhnimi denarnimi žrtvami, da vnutega skrbi za svojo udobnost v starosti in da skrbi za svojce v slučaju, da ga je doletela prezgodnja smrt.

Za **odplačilo vojnega posojila** se lahko voli doba **10 - 20 let.** — Zavarovano vojno posojilo izplača se v slučaju doživetja pogojene dobe oziroma z slučaju prejšnje smrti.

Na primer: Oseba, ki je potom zavarovanja podpisala K 2000 vojnega posojila, katerega si hoče pri četrtletnem vplačevanju po K 24·80 prilastiti v 15. letih, umre, ko je plačala komaj dva četrtletna obroka v skupnem znesku K 49·60. Kljub temu izplača se zaostalim ali v polici določeni osebi takoj polno zavarovano vojno posojilo K 2000·—.

Do K 5000·— ni potreba zdravniške preiskave in znaša zavarovalnina po K 1000·—:

	letno	polletno	četrtletno	mesečno
za dobe 10 let	77·—	39·20	20·—	6·80
„ „ 12 „	63·—	32·10	16·30	5·53
„ „ 15 „	48·—	24·40	12·40	4·25
„ „ 16 „	44·50	22·70	11·50	3·90
„ „ 18 „	39·50	20·10	10·25	3·50
„ „ 20 „	35·—	17·85	9·10	3·10

Vojna nevarnost je brez plačila doklade v polnem obsegu v zavarovanju všteta.

Odkup ali obremenitev police s posojilom vsakčas mogoč. — Kdor na primer zavarovanje sklenjeno za K 1000 na 12 let, za kojo je plačal jedno letno premijo K 63·—, po jednem letu opusti ali s posojilom obremeni, dobi po sedanjem stanju v gotovini izplačanih K 59·46. — Pri tem pa je bil skozi eno leto za slučaj smrti zavarovan. 5400

Pojasnila daje in ponudbe sprejema

Generalni zastop c. kr. priv. zavarovalne družbe „Avstrijski Feniks"

Ljubljana, Sodna ulica štev. 1.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavnica 10,000.000 kron. **Stritarjeva ulica štev. 2.** **Rezervni fondi okroglo 1,500.000 kron.**

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici sedaj v Ljubljani, **in Celju.**

Sprejema **vloge na knjižice in tekoči račun** proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira državne dobave in dovoljuje **aprovizacijske kredite.**